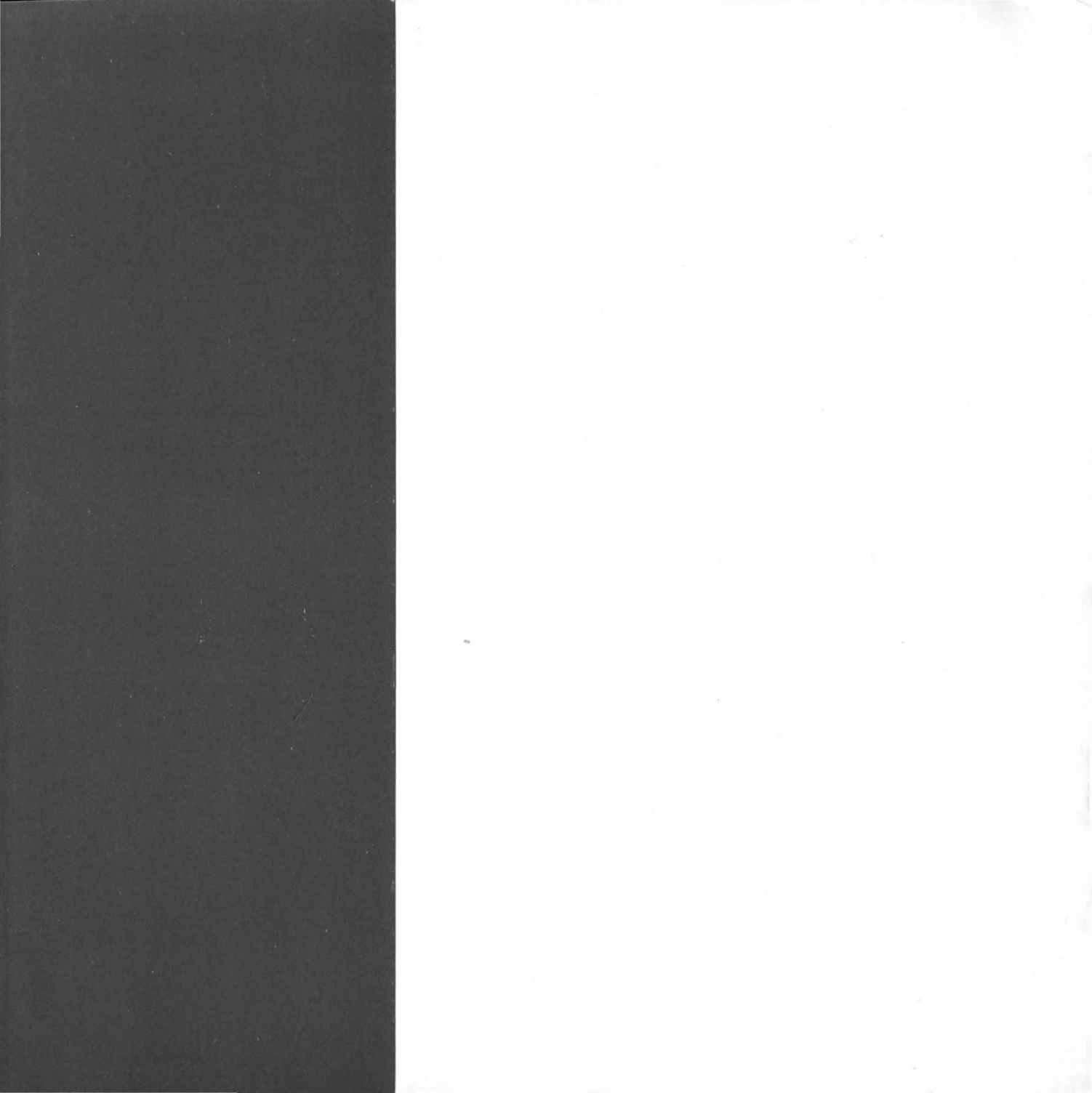

**Umetnost
aboriginov –
staroselcev
Avstralije**

**Umetnost
staroselcev**

**Slikarstvo
Rezbarstvo
Pletarstvo
Severne
Avstralije**

SLOVENSKI
ETNOGRAF-
SKI MUZEJ
LJUBLJANA

SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ

K E.01 A.11.02

SEM

1981

020170104

COBISS ◉

**Umetnost
aboriginov –
staroselcev
Avstralije**

**Slikarstvo
Rezbarstvo
Pletarstvo
Severne
Avstralije**

Razstavo je organiziral Odbor za
umetnost aboriginov avstralskega Sveta
Robert Edwards
Kate Khan
Besedilo kataloga
Jennifer Isaacs
Prevod
dr. Pavla Štrukelj

Fotografija
Steinward

Organizacija razstave v Muzeju Goričane
Slovenski etnografski muzej, Ljubljana

Likovna oprema kataloga in razstave
Marjan Loboda, dipl. ing. arh.

Odgovorni urednik
dr. Boris Kuhar

Izdal in založil
Slovenski etnografski muzej
Ljubljana, Prešernova 20
Tisk: Šolski center tiska in papirja,
Ljubljana

Naklada
1000 izvodov

Postavitev razstave in tisk kataloga sta
omogočili Kulturna skupnost Slovenije in
Ljubljanska kulturna skupnost

Kultura mojega ljudstva temelji na naših pripovedkah in legendah iz dobe stvarjenja – to je čas, ko na zemlji še ni bilo človeka. V tistem času so veliki predniki, kot so: Djanggawul, Barama, Laintjung in Yulungurr prepotovali deželo podolž in povprek in ustvarili skalovje, gorovje in reke, drevesa in studence, ki jih danes vidimo. Podarili so nam naše svete zakone in obrede ter razložili, da morajo biti določeni kraji in živali sveti za njihove potomce.

Mi nimamo pisane zgodovine; našo zgodovino pripovedujejo pesmi, stoletja stari obredi, kakor tudi naše slikarstvo in rezbarska umetniška dela, ki jih vidite na tej razstavi.

Naša kultura preživlja izredno težke čase. Moderni rudarski projekti so uničili marsikaterega naših svetih krajev, mnogi drugi pa so že resno ogroženi. Prisilili so nas, da življenje prilagajamo Balandam (Evropejcem), zato je nevarnost, da bodo naši otroci pozabili stare vrednote. Naš Odbor poskuša zadržati tak razvoj, kolikor je mogoče, saj je to njegov cilj že od vsega začetka. Predvsem želi, da bi pospeševali in podpirali vse prvobitne umetnosti; da se naši otroci učijo o njih; dalje želi prepričati avstralsko družbo, da bo ponosna na našo kulturo; vplivati na staroselce, da se učijo novih umetniških oblik, če so stare pozabljene; pomagati našemu ljudstvu, da doseže na področjih gledališča, plesa, glasbe, slikarstva in umetne obrti najvišjo raven. Razen tega nameravamo vzbuditi zanimanje po svetu za vrednote in kakovost na vseh področjih umetnosti staroselcev in to s predstavami, izdanimi deli, filmi in z razstavami.

Staroselci so se udeležili leta 1976 Južnopacifičnega festivala v Rotorua na Novi Zelandiji. Tedaj so se srečali z ljudstvi z območja Tihega oceana in ustvarili močne prijateljske zveze z njimi.

Upamo, da bo ta razstava okrepila prijateljske zveze med tihooceanskimi ljudstvi, in, da bo nazorno pokazala moč kulture staroselcev, našo staro zgodovinsko povezavo s to deželo in njenimi ljudmi, kakor tudi obširno znanje naših umetnikov in lepote njihovih del. Upam, da vam bo razstava ugajala.

Wandjuk Marika
Predsednik
Odbora
za umetnost staroselcev
pri Avstralskem Svetu

Avstralski staroselci

Staroselci so prišli pred več kot 40.000 leti iz jugovzhodne Azije na ozemlje, ki se danes imenuje Avstralija. V tistih časih je to prebivalstvo živelo v družinskih skupnostih, preživljalo pa se je z lovom, ribolovom in z nabiranjem hrane.

Podobno kakor Bušmani v Afriki so ostali tudi avstralski staroselci skoraj do današnjih dni še vedno lovci in zbiranci in niso razvili nikoli poljedelstva, obdelave kovin in živinoreje, kar je v drugih delih sveta nastalo že nekako pred 6.000 leti. Tako osamljeni pa so razvili avstralski staroselci tehnologijo, sistem verovanja in način življenja, ki se je ujema z njihovim okoljem.

Skupine avstralskih staroselcev so se razširile po vsej celini. Prebivalstvo se je gosteje naselilo ob obalah, po dolinah rek in koder so se lahko dobro oskrbovali z vodo, predvsem na jugu in na vzhodu. Na suhih območjih so se obdržale raztresene skupine le zato, ker so bile iznadljive in spretno in so znale prilagoditi življenje stalnemu nabiranju naravne hrane.

V materialnem pogledu niso bili ti prebivalci tako napredni, toda imeli so razvito bogato in globokoumno kulturo, v kateri je bil vsak posameznik vključen v kompleksni sistem verovanja; ta je zadeval njega, njegovo ljudstvo in njegov izvor, njegovo osebno razmerje, družbene dolžnosti, rojstvo in smrt, zakon, poklic in vsakodnevno življenje.

V bistvu spoznamo to bogato kulturo po cikličnih pripovedih, ki govorijo o življenju duhov iz pradavnine in o tem, kako so ta nadnaravna bitja ustvarila naravno okolje, hribe, studence, reke, morje, sonce, mesec in zvezde. Te legende so pripovedovale, kako so nastale živali, ribe in ptiči in so posredovale natančna navodila prvih prednikov junakov. Ta poučna izročila so zajemala svete obrede, ki so jih morali opravljati, da so zagotovili razmnoževanje ne samo živalim, ribam in rastlinam za prehrano, temveč tudi ljudem.

Doba legend v pradavnini ni le časovni razmak, temveč je tudi proces; začela se je, ko je bil svet še mlad in ne oblikovan, in od takrat ni prenehal obstajati. Prednik, ki je postavil zakone in vzorce ravnanja, je še danes prav tako živ, kot v času, ko so bila ustvarjena prvobitna stvarjenja. Legendarna preteklost – doba mitoloških legend pomeni staroselcem sveto sedanost in večno verovanje v njihove prve prednike junake.

Mnoge pripovedke in legende, ki so najpogostejše predmet umetnosti staroselcev, se nanašajo na duhove in dogodke iz legendarnih prvobitnih časov, razumemo jih lahko le v povezavi z njimi.

Preteklost, sedanost in bodočnost, kar je znano in neznano, človek in njegovo okolje – vse to je bilo v skupnosti staroselcev združeno v zamotanih sistemih verovanja, ki so izražena v ustnem izročilu, v pesmih, plesih in v različnih vizuelnih umetnostih.

Umetnost staroselcev

Vse zvrsti umetnosti staroselcev imajo globok pomen; če jih poznamo, potem jih tudi lahko razumemo. Umetniška dela niso samo prijetni vzorci ali liki; vsaka slika, skulptura, vsak vzorec pripoveduje zgodbo, ki izvira iz življenja in dežele staroselskih ljudstev. Umetnost staroselcev ne moremo spoznati v celoti, če ne poznamo njihovega izročila in njihovega sistema verovanja.

Mnoga umetniška dela, kot so slike, rezbarije ali skulpture, so osnovane na pripovedkah, ki govorijo o davnih nadnaravnih bitjih iz časov mitoloških verovanj, ko so ta večno potovala po zemlji v živalskih in človeških podobah. Pričevanja, ki so nastala ob začetku stvarjenja, in dogodki, ki so povezani z družinskimi obredi in so zajemali družbeno ureditev ter vsakdanji način življenja, so predniki ohranjali iz roda v rod. Vsak posameznik je moral, da je postal polnopravni član družbe, sprejeti pouk teh zakonov in pravil ter jih izpolnjevati, kar je bilo najpomembnejše.

Mitološke pripovedi so razlagale izvir sveta, spremembe letnih časov in naravne pojave; vsak moški, vsaka ženska in vsak otrok je bil postavljen v poseben odnos z obdajajočo naravo in z drugimi živimi bitji.

Vsak človek ima svojo lastno totemsko žival; trdno je prepričan, da izvira iz nje in, da je sveta, zato je zanj nedotakljiva. Te živali ne sme ubiti in ne zaužiti njenega mesa, ker imata oba isti duhovni izvor, kot tudi vsi potomci tega totema. Pripadniki vsakega rodu verujejo, da izvirajo iz istega totema ali iz iste totemske skupine, zato je vsak posameznik naklonjen v vsakdanjem življenju svojim totemom. Različne oblike umetnosti staroselcev kažejo medij, prek katerega prenašajo moč in vpliv duhov v vsakodnevno življenje. Umetniška dela so pomembna povezava med človekom in svetimi bitji. Zato so ta dela staroselcem predvsem na duhovnem in emocionalnem področju zelo pomembna.

V tej prvobitni družbi staroselcev niso imeli poklicnih umetnikov, čeprav spoznamo na nekaterih slikah in rezbarijah večje znanje v oblikovanju plemenskih znamenj kot pri drugih, kar tudi pomeni, da so imela več »moči«² pričarati totemske živali in legendarne prednike junake. Kakor govorijo ohranjena izročila, umetniki, povečini moški, niso predstavljali poklicnih skupin, da bi živeli samo od svoje umetnosti; svoja dela niso delali za prodajo, niti niso bila namenjena za vedno.

Obredni emblemi, okrašeni stebri, svete slike in rezbarije kot tudi obredni plesni okras za določene svečanosti, so bili ob koncu uporabe uničeni, ali so jih odvrgli. Danes hranijo svete slike in predmete, te pa pokažejo ob določenih priložnostih, da o njih poučijo udeležence o obredih. Nikoli pa jih ne pokažejo neposvečenim.

Ob svečanostih, ko so plesalci poslikani z vzorci, katere so najprej oblikovali veliki predniki, vidimo te motive tudi na slikah na drevesni skorji in na lesenih rezbarijah. Tako so slike, posebno tiste, ki kažejo velike cikle mitov iz Arnhema, pomembna vizuelna zgodovina ljudstva, otipljiv dokaz večstoletne lastnine te zemlje in dolgotrajnega bivanja na njej, vse od začetka sveta.

Umetnost v pokrajini Arnhem

Pokrajina Arnhem kaže ozemlje, ki ga je zajel proces sprememb. Notranjost dežele sestavljajo hribi, skalnate planjave, močvirja in divje globeli; lahko bi zapisali, da je veliko krajev še neraziskanih. Na tem območju živijo staroselske skupnosti v državnih naseljih, po misijonih in v oddaljenih postajah in skušajo svojo prvobitno kulturo ohraniti in okrepiti. Njen obstoj že ovira rudarska industrija in infiltracija evropskih vrednot.

Pokrajina Arnhem, ki ima največja nahajališča urana na svetu, je še danes znana, da ima kakor malokatera dežela na naši zemlji ohranjene vse prvobitne plemenske starosvetnosti. Tu še živijo staroselci prav tako, kot njihovi davni predniki pred več stoletji, posebno pa so tesno povezani z naravo. Živa je vera, da so ustvarili drevesa in studence njihovi totemski predniki. Visoke skalnate gmote so dobile svojo končno obliko. Reke, ki vijugasto tečejo po deželi, so steze mavrične kače ali legendarnega krokodila na njihovih potovanjih do morja.

Na stenah votlin in na skalah so barvne slike, ki kažejo različne slikarske stile. Prav tako so različni motivi, saj vidimo preproste predstave sledov živali, kakor tudi popolne že zelo razvite oblike motivov, ki vsebujejo versko življenje plemena. Motiv je vrezan na skalah in na drevesih. Pri raziskavah z radioaktivnim ogljikom je ugotovljeno, da so ta umetniška dela stara, kot umetnost na skalnih stenah votlin v zahodni Evropi. Nekatere slike na skalnatih stenah staroselci še danes vzdržujejo, jih popravljajo in jim pomenijo svete kraje, na katerih opravljajo obrede za zagotovitev plodnosti ali pa tu odvrčajo zle duhove s čaranjem.

V zadnjih štiridesetih letih so se staroselci usmerili pri svojem umetniškem udejstvovanju na slikanje na drevesno skorjo; te slike pa uporabljajo v obredne namene in jih tudi prodajajo. Slike na drevesno skorjo so stilistično sorodne poslikavam na stenah votlin, posebno v zahodnem delu pokrajine Arnhem. V vzhodnem delu teh krajev so se razvili motivi posebne vrste, predvsem prizori, ki kažejo potovanja prednikov in mitološke zgodbe iz dobe ustvarjanja.

Velik del umetniškega in kulturnega življenja v Arnhemu je zasnovan na podlagi dveh velikih ciklov pripovedi, ki vključujejo zgodbe mavrične kače – Yirawadbad, bobna – Ubar, legendarnega velikana – Luma Luma iz zahoda te dežele ter zgodbe sester Wawilag, Djanggawul, Barawa in Laintjang iz vzhodnega ArnHEMA. Ljudje v teh krajih menijo, da izvirajo od teh prednikov in od njih postavljenih zakonov kompleksni in obsežni obredni cikli, ki se razločujejo od pokrajine do pokrajine, vendar kažejo nekatere skupne značilnosti.

Te slike prikazujejo velike in pomembne mitološke pripovedi, kakor tudi nekatere vidike verovanj, ki so posvečeni duhovom Mimi, zlim duhovom Namorodo, ljubezenskim in čarovnim temam in totemističnim živalim in rastlinam.

Umetniški stil kaže že nekatere splošne spremembe pri današnjih rodovih, vendar plemensko izročilo še upoštevajo, posebno starejši ljudje, ki strogo ohranjujejo stare šege.

Umetnost slikanja na drevesno skorjo

Slikanje na drevesno skorjo je zelo star način umetniškega izražanja staroselcev. Zgodnja poročila evropskih raziskovalcev in naseljencev v Avstraliji pričajo, da so bile koče iz drevesne skorje staroselskih družin v notranjosti okrašene z okra barvo; te slike so kazale prizore z lova in domačega življenja, medtem ko so druge slike na drevesni skorji uporabljali ob raznih obredih. Na jugozahodnem ozemlju Avstralije je slikarstvo na drevesni skorji izumrlo, danes vidimo to umetnost le v deželi Arnhem in na bližnjih otokih.

Slikarji na drevesno skorjo uporabljajo le nekaj preprostega materiala, ki ga lahko dobijo v naravi. Naravne zemeljske barve, glino in oglje uporabljajo kot osnovno barvo, rastlinski sokovi so vezno sredstvo, vejice ali človeški lasje služijo kot čopiči. Pripravljanje materiala, posebno skorje je dolg in naporen proces.

Primeren del skorje, takoimenovano »vlaknato lubje« – poiščejo na posebno vlaknasti vrsti evkaliptusovega drevesa. Ta mora biti brez grč in razpok in tudi ne sme biti poškodovan od termitov. Slikar zareže v skorjo in izreže pravokoten del. Po ločitvi tega dela je skorja hrapava in zvita, kar odgovorja obliki drevesa, zato jo je treba zgladiti in pripraviti. Zunanji del je treba s sekiro obsekati in potem skorjo obdelovati, dokler ni gladka. Ogenj vzdržujejo z nakladanjem veliko listja in vej, da dobijo primerno temperaturo, potem polagajo skorjo na ogenj, da jo sušijo in zgladijo. Tako izpari največ vlage, skorja pa se zaradi vročine počasi ravna. Potem je skorja nekaj dni obtežena, preden začnejo s slikanjem.

Slikar iz Arnhema slika z omejeno paleto, to pomeni, da redko uporablja več kakor štiri osnovne barve: rdečo, črno, rumeno in belo, čeprav marsikdaj meša osnovne barve, da dobi rožnato, oranžno rumeno ali sivo. Rdeče in rumene barve so iz različnega materiala okre, kakor je hematit, železnjak ali limonit. Belo barvo dobijo splošno iz sadre ali gline, črno iz mangana ali iz oglja. Toda tudi, če imajo vse te barve, jih ne sme umetnik svobodno uporabljati. V nekaterih krajih je okra, posebno rdeča barva, lastnina določene skupine v nekem plemenu, zato jo je lahko dobiti le z zamenjavo s člani tiste skupine. Barvo je treba dobro zmleti in zmešati z vodo in z rastlinskimi utrjevalnimi sredstvi. Najpogostejše utrjevalno sredstvo je sok različnih družin drevesnih orhidej, toda tudi sodobni, navadni v trgovini kupljeni utrjevalec pogosto uporabljajo v vzhodnem delu Arnhema. Splošno ima vsak slikar na voljo veliko zbirko čopičev, tako so ti na primer iz človeških las, prežvečenih vejic, glavnikaštih »ščetin«, s katerimi lahko nanesejo številne pike na sliko.

Te slikarije predstavljajo vsakodnevne dejavnosti, kakor je lov ali zbiranje hrane ali mitološke teme, ki vključujejo dela stvariteljev iz pradavnine, ki so prikazani v živalskih in človeških oblikah.

Upodabljajo tudi svete ali skrivne obredne teme. Na vsaki slikariji so elementi verske totemistične vsebine.

Motive slikanja navadno podeduje sin od očeta, toda umetnik ne ustvarja le iz bogastva ljudskega izročila svojega plemena, temveč daje svojemu delu tudi individualne zamisli.

V pokrajini Arnhem in na bližnjih otokih ob obali razlikujemo krajevne umetniške stile.

Slavne takoimenovane rentgenske slike izvirajo iz Zahoda. Umetnik ne predstavi na njih samo zunanje značilnosti živali, ljudi ali duhov, temveč tudi hrbtenico, srce, pljuča in druge notranje organe. V teh delih vidimo, da upoštevajo način slikanja na stenah v votlinah tega ozemlja in da uporabljajo več barv na enostavni rdeči ali nebarvani podlagi.

Poleg rentgenske umetnosti poznamo še stil, ki kaže drobna, mršava bitja duhov na lovu, pri plesu in v teku. To so dobri duhovi – MIMI, ki prebivajo na drevesih, v votlinah in v studencih in le ponoči zapustijo svoja skrivališča.

Ta umetnost pa se popolnoma nepričakovano spremeni v severovzhodnem delu pokrajine: pozornost vzbujajo nenavadne značilnosti, ki so zamotane ali vsebujejo nadrobnosti. Vso površino skorje pokrivajo motivi, ki so zamotano mrežasto oblikovani, dalje, trakovi, linije, rombi, živali in drugi liki. Te slike govorijo o pripovedkah mitičnih prednikov, o njihovem izvoru in potovanju kakor tudi o pomembnih dogodkih iz zgodovine plemena, kateremu umetnik pripada. Te slike imajo lahko skupno zamisel, ali pa je skorja razdeljena na posamezne dele, na katerih so predstavljene različne epizode neke pripovedi.

V srednjem delu pokrajine Arnhem se je razvil še slikarski stil, katerega značilnost je, da je skorja najprej prekrita z rdečo okra barvo, potem so naznačeni obrisi človeških podob, ptičev, živali in rastlin v črtkani tehniki. Liki pokrivajo vso skorjo z ravnimi tekočimi in ukrivljenimi vzorci.

Slike z otoka Groote blizu obale vzhodnega dela Arnhema pripadajo drugemu načinu slikanja, katerega značilnosti so enostavne figure in predmeti, in nimajo okraskov in ne detajlov na gladki črni podlagi. Priložnostno so oblike izpolnjene s kontrastnimi barvami. Tradicionalne slike iz tega ozemlja so danes že prava redkost.

Proti zahodu Arnhema, blizu obale Darwin, je razvilo pleme Tiwi na otokih Bathurst – Melville kulturo in izrazito umetnost, ki se močno razločuje od one na celini. Slike umetnikov Tiwi so popolnoma abstraktne. Predstave postav in živali, ki so običajne v Arnhemu, so tu neznane.

1

BARAMA IN RAK

Umetnik: Waidjung (roj. 1916)
Skupina: Gumaidj, del Yirritja
Ozemlje: Yirrkala, severovzhod. del Arnhema
Vel.: 57 × 122 cm
Material: Zemeljska okra in barvila,
skorja evkaliptusa

Barama je eden najpomembnejših legendarnih junakov prednikov v severovzhodnem Arnhemu. Ko so Barama in prednika Laidjung in Galbarimun postavili past za ribe na reki Guludji, so v vodi videli mnogo rakov. Barama je ukazal, da se rakov ne sme loviti in ne jesti, postanejo naj totemi v dobi legend. Slika kaže Baramo in rake v tekoči vodi v ozadju.

2

STUDENCI, KI SO JIH NAREDILE SESTRE DJANGGAWUL

Umetnik: Bhandarrawuy (roj. 1936)
Skupina: Liagalwamiri
Ozemlje: Yirrkala, severovzhod. Arnhem
Vel.: 46 × 70 cm
Material: Zemeljska okra in barvila, skorja evkaliptusa

Ko so sestre Djanggawul potovale po deželi, so s palicami naredile luknje in ustvarile sladkovodna jezera. Umetnik je simbolično naslikal izvire sladke vode, posebno pomembne za rod Liagalwamiri.

3

KANU IN VESLA BORAG IN WUGARMADJI

Umetnik: Wagudi (roj. 1921)
Skupina: Marariba, v delu Yirritja
Ozemlje: Yirrkala, severovzhodni Arnhem
Vel.: 80 × 122 cm
Material: Zemeljska okra in barvila, skorja evkaliptusa

Borag in Wugarmadji, oba prednika junaka, sta lovila s kopji morske krave; eden od njiju se je potopil v vodo s harpuno v hrbtu. Lovci so se vrnili na obalo na sveti kraj Jadigba, toda kanu se je spremenil v skalo. Pravokotna oblika v sredini predstavlja sveto harpuno. Poleg so še kanu, vesla in zvita vrvica harpune, za njimi pa še motiv rombaste ognja.

4

POTOVANJE PRIPADNIKOV WAYAL ALI ZBIRALCI SATOVJA

Umetnik: Mithili (roj. 1923)
Skupina: Marakulu
Ozemlje: Yirrkala, severovzhodni Arnhem
Vel.: 43 × 139 cm
Material: Zemeljska okra in barvila, skorja evkaliptusa

Ljudstvo Wayal je lovilo kenguruje na potovanju iz notranjosti dežele k morju. V srednjem delu so narejene cik-cak linije, kar pomeni hribovite predele, po katerih so lovili. Dvojne krive linije v ozadju so skale; pike so kamniti drobci. Na svojih potovanjih so ljudje posekali velika drevesa, ker so iskali med v satovju. Posekana drevesa so postala reke in potoki, ki so prikazani kot težki stebri v sredini spodnjega dela slike.

5

OBRED IZ ČASOV USTVARJANJA

Umetnik: Munggurawoi
Skupina: Gumaidj
Ozemlje: Yirrkala, severovzhodni Arnhem
Vel.: 64,5 × 149 cm
Material: Zemeljska okra in barvila, skorja evkaliptusa

Slika kaže obred, ki so ga opravljali v prvih časih nastanka sveta v umetnikovem rojstnem kraju Gulkula. Plesalci so prikazani z dvignjenimi rokami, spremlja pa jih pevec z lesenimi tolkali in igralec na glasbilo didjeridu. Med obredom sta se sprla kenguru Katchambala in prednik heroj Kambullabulla (levo zgoraj) zaradi svete palice – mareiine. Kambullabulla je zmagal, toda pomirila sta se in se zedinila, da lahko oba uporabljata sveto palico. Med bojem sta dva majhna kakaduja neprestano kričala, leguani, emu in kače pa so jih opazovali. Mlada dekleta so utelešena kot leteči psi

6

MIT O DJANGGAWULU: STVARJENJE SLADKOVODNIH KOTANJ

Umetnik: Milirpun Marika
Skupina: Riratjingu
Ozemlje: Yirrkala, severovzhodni Arnhem
Vel.: 57 × 137 cm
Material: Zemeljska okra in barvila, skorja evkaliptusa

Slika kaže legendarnega junaka Djanggawula s palicama za kopanje. Zgoraj in spodaj je

simbolično predstavljen sveti studenec, ki je nastal, ko je Djanggawul zasadi svojo palico v zemljo. V sredini ležita njegovi sestri, tudi njuni palici sta zasajeni v zemljo in nastale so kotanje sladke vode. Sestri sta predniki današnjih staroselcev in pričakujeta naraščaj.

7

ZGODBA O WURADIDI, ŽENSKEM DUHU

Umetnik: Narritjin
Skupina: Manggalili
Ozemlje: Yirrkala, severovzhodni Arnhem
Vel.: 43 × 114 cm
Material: Zemeljska okra in barvila, skorja evkaliptusa

Wuradidi je živela v času nastajanja sveta, izvirno je prišla iz skale na otoku Groote. Kjerkoli je potovala, je oblikovala pokrajino. Na njenem potovanju jo je spremljal oposum Marngu, ki je poznal skrivnost, kako se prede vrvice iz krzna. Istočasno je bil oposum poslanec nočne ptice Guwark. Slika kaže ognjišče, na katerem si je kuhala Wuradidi. Ob ognjišču je tudi harpuna in Rangka Wuradidija. Marngu in njegovi sledovi so na obeh straneh jamice. Ženska nočna ptica Guwark je simbolično predstavljena na drevesu – na ženskem hrastu. Nekaj pogrebnih obredov Manggalili je narisanih okrog jame Wuradidija.

8

CIKEL OBREDNIH PESMI WURADIDI PLEMENA MANGGALILI

Umetnik: Narritjin
Skupina: Manggalili
Ozemlje: Yirrkala, severovzhodni Arnhem
Vel.: 53 × 117 cm
Material: Zemeljska okra in barvila, skorja evkaliptusa

Med svojim potovanjem po deželi je naredil ženski duh Wuradidi jamo – ingabungabu in spekel ribo na ognju, ki je bil na sredi. Po končanem obedu so zgnili ostanki hrane in te prekrili črvi (ti so narisani kot pike na ribah). Danes izkopljejo Manggalili jamo, ki predstavlja Wuradidino ognjišče; ob njej opravljajo pogrebne obrede in razrešujejo prepire. Slika kaže obred. Moški plešejo okrog jame, spremljajo pa jih pevci in igralec na didjeridu. Na sliki so tudi stopinje duha Wuradidi, pes, ki ga je srečal na potovanju, peščeni rak – gunjan in obredni emblem – ranga.

9

VELIKANSKA MORSKA BITJA

Umetnik: Narritjin
Skupina: Manggalili
Ozemlje: Yirrkala, severovzhodni Arnhem
Vel.: 66 × 147 cm
Material: Zemeljska okra in barvila, skorja evkaliptusa

Narritjin živi občasno z družino v rojstnem kraju Djartkpi, blizu zaliva Blue Mud. Tu je morje zelo globoko in obdano s skalami. V njegovi globini živijo nenavadne in velike morske pošasti, ki prevračajo kanuje in požirajo žrtve. Slika kaže velikansko ribo, ki ima telo kita, v žrelu pa škarje kakor rak. Sedi na repu in je pravkar požrla ribo, ki živi v skalah. Voda je narisana s črtkanjem, pikčasto označene linije kažejo močne tokove.

10

DREVO ŽIVLJENJA

Umetnik: Narritjin
Skupina: Manggalili
Ozemlje: Yirrkala, severovzhodni Arnhem
Vel.: 53 × 160 cm
Material: Zemeljska okra in barvila, skorja evkaliptusa

Nočna ptica – Guwark čepi na vrhu ženskega hrasta wiwara – Drevesa življenja. Drevo je vezni člen med živimi in mrtvimi, po njem je mogoče komunicirati z umrlimi in z duhovi predniki. Poslanci, kakor oposum – Marngu in črički plezajo po drevesu. Totemski kraj Guwarka je Djeragbi na Kap Shieldu.

11

MARNGU, OPOSUM – POSLANEC

Umetnik: Narritjin
Skupina: Manggalili
Ozemlje: Yirrkala, severovzhodni Arnhem
Vel.: 44 × 117 cm
Material: Zemeljska okra in barvila, skorja evkaliptusa

Marngu je oposum, ki je spremljal ženskega duha Wuradidi na njegovih potovanjih. Poznal je skrivnost predenja vrvice iz krzna in to znanje prenašal na mlajše rodove. Je tudi najpomembnejši poslanec med živimi in mrtvimi. Nosi sporočila na sveto drevo in z njega, na katerem čepi nočna ptica Guwark; ta pa sporočila odnese v svet duhov. Slika kaže oposome poleg simbolov drevesa ali Ranga.

12

IZVOR OZVEZDJA SKORPION

Umetnik: Lardjanga
Skupina: Ngeimil
Ozemlje: Yirrkala, severovzhodni Arnhem
Vel.: 72 × 139 cm
Material: Zemeljska okra in barvila, skorja evkaliptusa

V davnih časih sta igrala ob ognjišču dva moža – brolga in človek – oposum na lesena tolkala in na didjeridu.

Ko je prišel čas za spremembo njihovih teles, sta spet postala brolga in oposum, kakor kaže slika. Danes se vidita na nebu kot svetli zvezdi. Človek krokodil jih je tedaj opazoval in tudi odšel v nebo. Sedaj sveti kakor vse zvezde na repu skorpiona.

13

MIT DJANGGAWULA: LEGUAN – DJUNDA

Umetnik: Lardjanga
Skupina: Ngeimil
Ozemlje: Yirrkala, severovzhodni Arnhem
Vel.: 40 × 107 cm
Material: Zemeljska okra in barvila, skorja evkaliptusa

Djanggalwul, brat in dve sestri, so pripluli iz oddaljenega otoka – Baralku v čolnu po viharjem morju. Izkrkali so se v Yelangbaru, izvlekli čoln na obalo, postavili so kočice in zasadili Ranggas, iz katerih so zrastle drevesa. Da bi dobili vodo, so zasadili palice v zemljo in pritekla je sladka voda. Ena prvih živali, ki so jo zagledali, je bil leguan – Djunda (na sliki).

Navdušeni nad sledovi stopinj v pesku Djanggalwulija, so ga oklicali za totemsko žival plemena Riratjingu. Kasneje je spremljal Djunda na potovanjih Djanggalwula.

14

ŽIVALI IZ SVETIH STUDENCEV

Umetnik: Gundinga
Skupina: Djinang
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Vel.: 51 × 73,5 cm
Material: Zemeljska okra in barvila, skorja evkaliptusa

Skupina živali, ki živijo v deželi umetnika, pijejo iz svetega studenca Japutjapinmei. Vidimo Ngerigingerigi – dolgonosega bandikuta, – Warpur – letečega oposuma, Djerrka – leguana in Rongerri – sladkovodnega raka.

15

LEGUAN, LETEČI OPOSUM IN PAJEK

Umetnik: Gundinga
Skupina: Djinang
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Vel.: 43 × 81 cm
Material: Zemeljska okra in barvila, skorja evkaliptusa

Umetnik je naslikal nekaj živali, ki živijo v njegovi deželi, te pa so pomembne totemske živali skupine Djinang. Te so: Djerrka – leguan, Warpur – leteči oposum in Garr – pajek.

16

BANDIKUTI (VREČARJI), LEGUANI IN ŽABA

Umetnik: Gundinga
Skupina: Djinang
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Vel.: 38 × 89 cm
Material: Zemeljska okra in barvila, skorja evkaliptusa

Na sliki so živali, ki živijo v umetnikovi deželi. Te so: dva vrečarja – Ngerigingerigi, dva leguana – Djerrka in žaba – Gultjaning.

17

PTIČI, KAČE IN TROPSKI PLAZILCI (Jam)

Umetnik: Gawerin (roj. 1935)
Skupina: Djinang
Ozemlje: Galerri, zahodni Arnhem
Vel.: 53 × 109 cm
Material: Zemeljska okra in barvila, skorja evkaliptusa

Vsakdanja slika s ptiči, kačami in plazilci iz dežele umetnika

18

KAČA YULUNGURR IN NJENA JAJCA

Umetnik: Manybunharawuy
Skupina: Lianglawamirri
Ozemlje: Millingimbi, osrednji Arnhem
Vel.: 54 × 97,5 cm
Material: Zemeljska okra in barvila, skorja evkaliptusa

Yulungurr je velikanska mavrična kača, ustvarjalka deževnih in suhih obdobij in živi v svetem studencu – Mirrimina; je pomembna v pripovedki o sestrh Wawilag, katera je najpomembnejša v obredih na vzhodu Arnhema.

Sestre Wawilang so dale imena ptičem, živalim, rastlinam in ribam, ko so ob nastanku sveta potovale po deželi. Ko je bila mlajša žena pred porodom, so se utaborile ob čisti laguni, v kateri je živila Yulungurr. Otrok je bil rojen, vendar, ko je starejša žena nabirala mehko drevesno skorjo za zibelko, je nehote onesnažila kotanjo. To je razjezilo kačo velikanko, da je poslala ogromen nevihtni oblak in tako prestrašila žene. V strahu in da bi pomirile kačo, so zaplesale plese, v katerih so govorile o tropskih plazilcih, raki, rastlinah, ptičih in živalih. Ob koncu pa so zapele najmogočnejšo žensko sveto pesem. Toda Yulungurr se je še vedno jezila. Stala je pokonci na repu, glavo pa je dvigala proti nebu in naredila je strašno nevihto z bliskom in gromom ter požrla žene in otroke. Dejanja teh sester in mavrične kače žive danes v obredih. Sredi slike vidimo jajca, ki kažejo skupine plesalcev pri obredih.

19

LEGUANI, RASTLINSTVO, VLAKNASTO
EVKALIPTUSOVO DREVO, CVETOVI IN OPOSUMI

Umetnik: Yambal
Skupina: Liagalwamirri
Ozemlje: Milingimbi, osrednji Arnhem
Vel.: 39 × 95 cm
Material: Zemeljska okra in barvila, skorja evkaliptusa

Vsi leguani so nasledniki Djunde iz dobe nastanka sveta, ki so spremljali Djanggawula na potovanju po deželi Arnhem.

Ta slika je povezana s pogrebnimi obredi – Liagallwamirri. Med tem obredom plešejo ples leguana, kosti umrlega pa polože v izvotljeno cilindrično krsto, narejeno iz vlaknatega evkaliptusa.

20

LEGUANI JEDO LOKVANJE

Umetnik: Milpurru (roj. 1934)
Skupina: Ganalbuingu
Ozemlje: Milingimbi, osrednji Arnhem
Vel.: 58 × 119 cm
Material: Zemeljska okra in barvila, skorja evkaliptusa.

Posvetna slika z vodnimi leguani, totemom Ganalbuingu kaže, kako jedo zvezdasto oblikovane lokvanje in drugo vodno rastlinstvo. Črtkanje na leguanih simbolizira umetnikovo domovino.

21

OBLIKE ŽIVALI IN RASTLINSTVA

Umetnik: Milpurru (roj. 1934)
Skupina: Ganalbuingu
Ozemlje: Milingimbi, osrednji Arnhem
Vel.: 44 × 121 cm
Material: Zemeljska okra in barvila, skorja evkaliptusa

Posvetna slika, na kateri vidimo želve z dolgimi vratovi, rečne rake, kače in rastline in tudi korenine jama ki je pomembna hrana Ganalbuingu.

22

OBREDNI RANGGA

Umetnik: Milpurru (roj. 1934)
Skupina: Ganalbuingu
Ozemlje: Milingimbi, osrednji Arnhem
Vel.: 70,5 × 152,5 cm
Material: Zemeljska okra in barvila, na skorji evkaliptusa

Po vsem Arnhemu delajo vlaknate skulpture iz zvitih vrvic skorjinih vlaken, ki predstavljajo ptiče, kače, živali in legendarne junake. Uporabljajo jih pri obrednih plesih. Ta slika kaže emblem – Rangga plemena Ganalbuingu.

23

KENGURU ALI DJUKERRE

Umetnik: Yiwun Yiwun Maduwarr
Skupina: Gunwinggu
Ozemlje: Oenpelli, zahodni Arnhem
Vel.: 47 × 62 cm
Material: Zemeljska okra in barvila, na skorji evkaliptusa

Kenguru je naslikan v značilnem rentgenskem stilu zahodnega Arnhema. Njegovi notranji organi, hrbtenica, srce, pljuča, želodec in čreva so vidni. Čeprav je narisano v profilu, so oblikovani prednji šapi, zadnje noge in nosnice.

24

KROKODIL V OBREDU MAREIIN

Umetnik: Yiwun Yiwun Maduwarr
Skupina: Gunwinggu
Ozemlje: Oenpelli, zahodni Arnhem
Vel.: 49 × 110 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

Legenda Gunwinggu poroča o velikem predniku krokodilu, ki je pred davnim časom prišel s planin.

Premikal se je počasi proti morju in med potjo pojedel zemljo. Naredil je globoke jarke in jih napolnil z vodo. Tako je nastala reka Liverpool.

25

KENGURU ALI DJUKERRE

Umetnik: Yiwun Yiwun Maduwarr
Skupina: Gunwinggu
Ozemlje: Oenpelli, zahodni Arnhem
Vel.: 60 × 113 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

Kenguru je naslikan v značilnem rentgentskem stilu zahodnega Arnhema; poleg zunanje oblike so vidni tudi nekateri notranji organi živali. V votlinah na ozemlju Oenpelli in na bližnjih pobočjih je mnogo sijajnih slik v stilu tega pradednega slikanja.

26

DOLGI TOM Z RIBAMI BARRAMUNDI

Umetnik: Yiwun Yiwun Maduwarr
Skupina: Gunwinggu
Ozemlje: Oenpelli, zahodni Arnhem
Vel.: 47,5 × 85 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

Ribe so narisane tako, da se vidijo njihova čreva, kar je značilnost zahodnega Arnhema.

27

KENGURU ALI DJUKERRE

Umetnik: Yiwun Yiwun Maduwarr
Skupina: Gunwinggu
Ozemlje: Oenpelli, zahodni Arnhem
Vel.: 56 × 109 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

Kenguru je naslikan v značilnem rentgentskem stilu zahodnega Arnhema. Vidni so nekateri njegovi notranji organi.

28

LEGENDARNI KROKODIL

Umetnik: David Milaybuma
Skupina: Gunwinggu
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Vel.: 53 × 123 cm

Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

Legenda – Gunwinggu poroča o velikem krokodilu predniku, ki je prišel predavnimi časi s planin. Počasi se je pomikal proti morju in med potovanjem jedel zemljo. Naredil je globoke jarke in jih napolnil z vodo; tako je nastala reka Liverpool.

29

MORSKI KROKODIL IN NJEGOVA JAJCA

Umetnik: David Milaybuma
Skupina: Gunwinggu
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Vel.: 39 × 117 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

Na sliki je morski krokodil in njegova jajca v močvirni reki Liverpool. Nekoč je živel veliki legendarni krokodil na suhem v notranjosti dežele, potem se je dvignil nad zemljo in se odločil, da potuje proti morju. Med potovanjem je velikanski krokodil jedel zemljo in tako oblikoval pogorje Liverpool. Jarke, ki jih je pustil za seboj, je napolnil z vodo in nastala je reka Liverpool.

30

LEGENDARNI KROKODIL

Umetnik: Gubargu
Skupina: Gunwinggu
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Vel.: 68 × 129 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

Krokodil je za pleme Gunwinggu pomembna totemska žival; obredi, ki govorijo o dogodkih iz časov nastanka sveta, so spet vpeljani, opravljajo pa jih pri svečanostih – Mareiin v zahodnem delu Arnhema.

31

GOZDNI PURAN

Umetnik: Gubargu
Skupina: Gunwinggu
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Vel.: 63 × 121 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

Slika divjega purana iz goščave je narejena v značilnem rentgenskem stilu zahodnega Arnhema; vidni so nekateri notranji organi. V obredu Mareiin plemena Gunwinggu, v katerem kažejo plesalci velika dejanja prednika Luma-Luma in njegov zakon, da morajo uprizarjati tudi ples gozdnega purana.

32

RIBA KULUYBIRR

Umetnik: Dick Nguleingulei
Skupina: Gunwinggu
Ozemlje: Böschung ob reki Liverpool, zahodni Arnhem
Vel.: 23 × 56 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

Rentgenska slika sladkovodne ribe, ki jo je umetnik imenoval Kuluybirr.

33

RAZDELITEV ULOVLJENEGA MRAVLJINČNEGA JEŽA

Umetnik: Dick Nguleingulei
Skupina: Gunwinggu
Ozemlje: Böschung ob reki Liverpool, zahodni Arnhem
Vel.: 40 × 67 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

Umetnik je naredil prizor v taboru po lovu. Na sliki so trije lovci, dva sedita, eden stoji. Imajo dva ujeta mravljinična ježa; pravkar se pripravljajo, da jih po obredu razdele, pri čemer vsak član družine dobi, glede na njegovo sorodstveno razmerje vnaprej določeni del.

Predstavljeno je tudi orožje: torba – dilli, kopje in kamnita sekira.

34

DUHOVI – MIMI IN PARITEV SKALNATIH KUŠČARJEV

Umetnik: Mandarrg
Skupina: Dangbon – nomadi
Ozemlje: Mangallod, zahodni Arnhem
Vel.: 33 × 79 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

Ta slikar je star mož, ki živi s svojo družino napol nomadsko življenje na oddaljenem peščenem ozemlju v zahodnem Arnhemu. Slika na skale v votlinah, kakor tudi na drevesne skorje. Tu je

naslikal duhove – Mimi in paritev dveh skalnatih kuščarjev. Mimi so drobna nadnaravna bitja, ki so naučila ljudi lova, bojov, plesov in življenja.

35

RIBA BARRAMUDI
Umetnik: Madagarlarl
Skupina: Mielli
Ozemlje: Böschung, zahodni Arnhem
Vel.: 52 × 164 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

Riba Barramundi ali Djirramar je priljubljen motiv umetnikov Gunwinggu in Mielli. To je pomemben totem za nekatere skupine in te ribe ne smejo ubijati in ne jesti. Ples barramundi plešejo pri velikih obrednih slavnostih – mareiin.

36

MIMI UBIJE KENGURUJA S SVOJIM KOPJEM

Umetnik: Makarainmol
Skupina: Mielli
Ozemlje: Böschung, zahodni Arnhem
Vel.: 35 × 80 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

Linearni enobarvni liki so narejeni z belo glino na podlagi iz rdeče okre, podobno kot so slike v votlinah na istem ozemlju.

Kenguru kaže značilnosti rentgenskega stila kakor druge slike v zahodnem Arnhemu. Mimi so nežno pihljajoči nočni duhovi, ki domujejo v skalnatih razpokah, votlih drevesih, studencih in v votlinah. Verujejo, da so deželo prej naseljevali kot ljudje in da so jim prinesli znanje posebnega načina lova.

37

RAVNINSKI KENGURU S SVOJIMI MLADIČI

Umetnik: Bluey Gunjinia
Skupina: Gunwinggu
Ozemlje: Oenpelli, zahodni Arnhem
Vel.: 49 × 86 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa.

Kenguru in njegovi mladiči so naslikani v rentgenskem stilu, pri čemer so vidni njihovi notranji organi. Ravninski kenguru je znan pod imenom Kundaagi. Eden obrednih plesov – mareiin pripoveduje zgodbo o Kundaagi in njegovi materi, ki je kenguruja oživila, ko so ga raztrgali duhovi – Mimi.

Slika divjega purana iz goščave je narejena v značilnem rentgenskem stilu zahodnega Arnhema; vidni so nekateri notranji organi. V obredu Mareiin plemena Gunwinggu, v katerem kažejo plesalci velika dejanja prednika Luma-Luma in njegov zakon, da morajo uprizarjati tudi ples gozdnega purana.

32

RIBA KULUYBIRR

Umetnik: Dick Nguleingulei
Skupina: Gunwinggu
Ozemlje: Böschung ob reki Liverpool, zahodni Arnhem
Vel.: 23 x 56 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

Rentgenska slika sladkovodne ribe, ki jo je umetnik imenoval Kuluybirr.

33

RAZDELITEV ULOVLJENEGA MRAVLJINČNEGA JEŽA

Umetnik: Dick Nguleingulei
Skupina: Gunwinggu
Ozemlje: Böschung ob reki Liverpool, zahodni Arnhem
Vel.: 40 x 67 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

Umetnik je naredil prizor v taboru po lovu. Na sliki so trije lovci, dva sedita, eden stoji. Imajo dva ujeta mravljina ježa; pravkar se pripravljajo, da jih po obredu razdele, pri čemer vsak član družine dobi, glede na njegovo sorodstveno razmerje vnaprej določeni del.

Predstavljeno je tudi orožje: torba – dilli, kopje in kamnita sekira.

34

DUHOVI – MIMI IN PARITEV SKALNATIH KUŠČARJEV

Umetnik: Mandarrg
Skupina: Dangbon – nomadi
Ozemlje: Mangallod, zahodni Arnhem
Vel.: 33 x 79 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

Ta slikar je star mož, ki živi s svojo družino napol nomadsko življenje na oddaljenem peščenem ozemlju v zahodnem Arnhemu. Slika na skale v votlinah, kakor tudi na drevesne skorje. Tu je

naslikal duhove – Mimi in paritev dveh skalnatih kuščarjev. Mimi so drobna nadnaravna bitja, ki so naučila ljudi lova, bojov, plesov in življenja.

35

RIBA BARRAMUDI
Umetnik: Madagarlarl
Skupina: Mielli
Ozemlje: Böschung, zahodni Arnhem
Vel.: 52 x 164 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa
Riba Barramundi ali Djirramar je priljubljen motiv umetnikov Gunwinggu in Mielli. To je pomemben totem za nekatere skupine in te ribe ne smejo ubijati in ne jesti. Ples barramundi plešejo pri velikih obrednih slavnostih – mareiin.

36

MIMI UBIJE KENGURUJA S SVOJIM KOPJEM

Umetnik: Makarainmol
Skupina: Mielli
Ozemlje: Böschung, zahodni Arnhem
Vel.: 35 x 80 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

Linearni enobarvni liki so narejeni z belo glino na podlagi iz rdeče okre, podobno kot so slike v votlinah na istem ozemlju.

Kenguru kaže značilnosti rentgenskega stila kakor druge slike v zahodnem Arnhemu. Mimi so nežno pihljajoči nočni duhovi, ki domujejo v skalnatih razpokah, votlih drevesih, studencih in v votlinah. Verujejo, da so deželo prej naseljevali kot ljudje in da so jim prinesli znanje posebnega načina lova.

37

RAVNINSKI KENGURU S SVOJIMI MLADIČI

Umetnik: Bluey Gunjinia
Skupina: Gunwinggu
Ozemlje: Oenpelli, zahodni Arnhem
Vel.: 49 x 86 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa.

Kenguru in njegovi mladiči so naslikani v rentgenskem stilu, pri čemer so vidni njihovi notranji organi. Ravninski kenguru je znan pod imenom Kundaagi. Eden obrednih plesov – mareiin pripoveduje zgodbo o Kundaagi in njegovi materi, ki je kenguruja oživila, ko so ga raztrgali duhovi – Mimi.

38

DVE PREPLETENI KAČI

Umetnik: Mandiangu
Skupina: Gunwinggu
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Ve.: 44 x 91 cm
Material: Zemeljska okra in barvila.
na skorji evkaliptusa

Umetnik je naslikal dve totemistični kači. Kača je pomembna v nekaterih mitih v Arnhemu. Po neki inačici je Yulungurr – mavrična kača, ki je ustvarila blisk in grom in je pogoltnila sestre Wawilag; njena druga oblika je Yirawadbad – prednik junak, ki se je skrila v obliki kače v votlo drevo (ali v boben-Ubar) in je pokončal svojo nezvesto ženo in mater.

39

DVA BOJUJOČA SE DUHOVA Mimi

Umetnik: Peter Parmimol
Skupina: Mielli
Ozemlje: Böschung, zahodni Arnhem
Ve.: 24 x 88 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

Dva moška duhova Mimi se bojujeta, pri čemer uporabljata drobno trstiko kot kopje. Mimi so izredno drobni in lahki duhovi, ki prebivajo v skalnatih razpokah, votlih drevesih, studencih in v votlinah in se pokažejo le ponoči. Vera je, da so deželo naseljevali pred ljudmi in da so jih naučili posebnih lovskih in borbenih veščin.

40

DUHOVI – MIMI IN KAČE

Umetnik: Robin Ngainmira
Skupina: Gunwinggu
Ozemlje: Gumaderr, zahodni Arnhem
Ve.: 74,5 x 54 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

Mimi so drobna nadnaravna bitja, ki prebivajo v skalnatih razpokah, votlinah, studencih in v votlih drevesih. Večinoma so dobri duhovi, ki se pokažejo le ponoči. Na nekaterih najstarejših slikah v votlinah so narisani drobni živahni duhovi – Mimi. Tu vidimo, kako lovijo kačo.

41

DUHOVI MIMI, KI PLEŠEJO

Umetnik: Ngainmira
Skupina: Gunwinggu
Ozemlje: Gumader, zahodni Arnhem
Vel.: 25,5 x 56 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

Mimi so drobna nadnaravna bitja, ki prebivajo v skalnatih razpokah, votlinah, studencih in v votlih drevesih. Tu jih vidimo pri plesu.

42

LORRKON ALI OBREDNI POGREBNI STEBRI IZ VOTLIH DEBEL

Umetnik: Ngainmira
Skupina: Gunwinggu
Ozemlje: Gumaderr, zahodni Arnhem
Vel.: 27,5 x 55,5 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

Del pogrebnih obredov so v Arnhemu okrašeni votli leseni stebri, ki so postavljeni na kraj teh obrednih svečanosti. Ti stebri so umetniško poslikani z barvo okra, motivi kažejo plemensko pripadnost umrlega. V nekaterih primerih pa med temi obredi položijo kosti umrlega v cilindrično krsto.

43

DUH NAKIDJKIDJ, EMU IN OROŽJE

Umetnik: Ngainmira
Skupina: Gunwinggu
Ozemlje: Gumader, zahodni Arnhem
Vel.: 54,5 x 61 cm

Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

Duh Nakidjkidj je razkosal ujetega emuja. Podobno kakor duh Mimi je tudi ta naučil današnje staroselce lova. Narisane so tudi druge priprave za uspešen lov: kamnita sekira na držaju, košara, metalec kopja – Woomera in kopja.

44

DVA DUHOVA MIMI

Umetnik: Billy Gunbunuka
Skupina: Gunwinggu
Ozemlje: Liverpool-reka, zahodni Arnhem
Vel.: 30,5 x 63,5 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

Umetnik je naslikal dva drobna duhova Mimi, ki prebivata v votlinah, skalnatih razpokah, votlih drevesih in v studencih. Pokažejo se le ponoči in so veliki lovci in bojvniki.

45

POGREBNI STEBRI PUKAMANI

Umetnik: Benedict Munkara
Skupina: Tiwi
Ozemlje: Otok Bathurst
Vel.: 45 x 96,5 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

Nekatere slike na drevesni skorji, ki so uporabljene pri pogrebnih svečanostih Pukamani, izvirajo iz poslikanih posod iz drevesnega lubja. Slika kaže velik poslikan steber, narejen iz trdega lesa, ki je med pogrebnim obredom postavljen na grob umrlega.

46

ABSTRAKTNA GEOMETRIČNA SLIKA

Umetnik: P. Teeampi
Skupina: Tiwi
Ozemlje: Otok Bathurst
Vel.: 45 x 72,5 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

Te slike so vedno abstraktne, njihova posebnost pa so geometrični vzorci. V nasprotju s celinskim stilom, se na teh slikah ne vidijo ne živalske in ne človeške figure. Nekatere slike so vzete iz posod, narejenih iz drevesne skorje, ki se ob koncu pogrebnih obredov postavljajo na stebre Pukamani.

47

ABSTRAKTNA GEOMETRIČNA SLIKA

Umetnik: P. Teeampi
Skupina: Tiwi
Ozemlje: Otok Bathurst
Vel.: 20 x 60 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

48

ABSTRAKTNA GEOMETRIČNA SLIKA

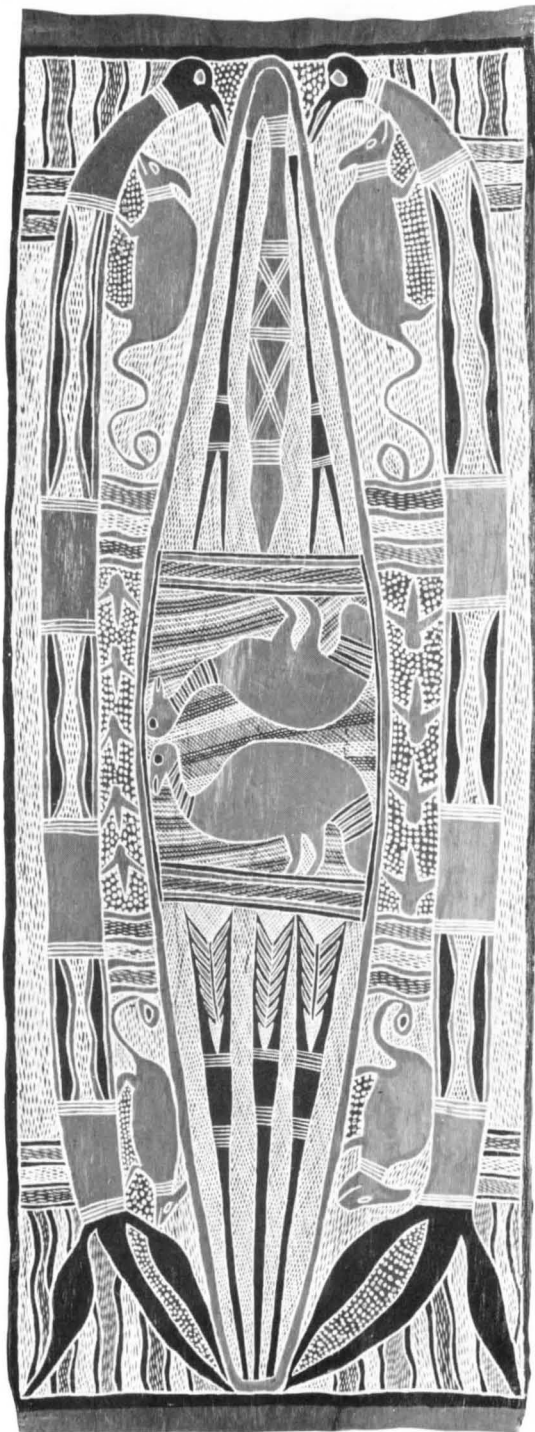
Umetnik: P. Teeampi
Skupina: Tiwi
Ozemlje: Otok Bathurst
Vel.: 22 x 74 cm
Material: Zemeljska okra in barvila na skorji evkaliptusa

7

ZGODBA O WURADIDI,
ŽENSKEM DUHU

Umetnik: Narritjin
Skupina: Manggalili
Ozemlje: Yirrkala,
severovzhodni Arnhem
Vel: 43 x 114 cm
Material: Zemeljska okra in
barvila, skorja evkaliptusa

Wuradidi je živel v času nastajanja sveta, izvirno je prišla iz skale na otoku Groote. Kjerkoli je potovala, je oblikovala pokrajino. Na njenem potovanju jo je spremljal oposum Marngu, ki je poznal skrivnost, kako se prede vrvica iz krzna. Istočasno je bil oposum poslanec nočne ptice Guwark. Slika kaže ognjišče, na katerem si je kuhala Wuradidi. Ob ognjišču je tudi harpuna in Rangga Wuradidija. Marngu in njegovi sledovi so na obeh straneh jamice. Ženska nočna ptica Guwark je simbolično predstavljena na drevesu – na ženskem hrastu. Nekaj pogrebnih obredov Manggalili je narisanih okrog jame Wuradidija.

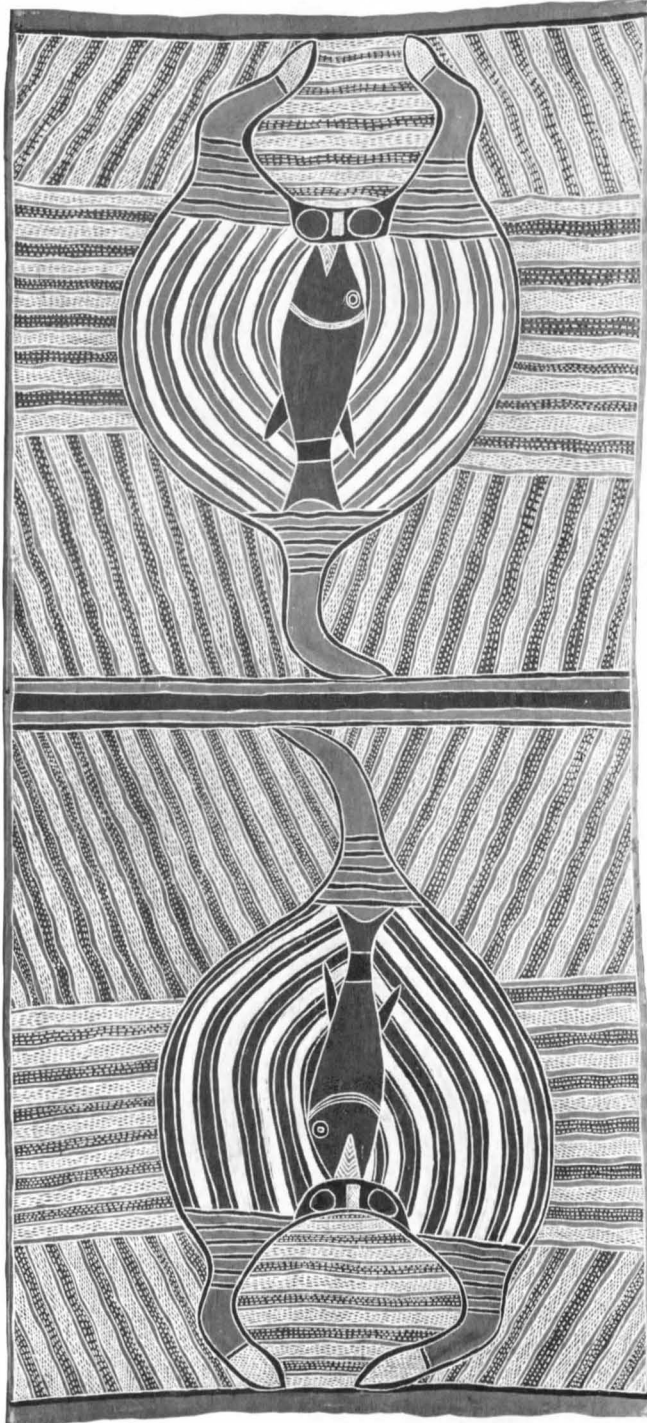

9

VELIKANSKA MORSKA
BITJA

Umetnik: Narritjin
Skupina: Manggalili
Ozemlje: Yirrkala,
severovzhodni Arnhem
Vel.: 66 x 147 cm
Material: Zemeljska okra in
barvila, skorja evkaliptusa

Narritjin živi občasno z družino v rojstnem kraju Djartkpi, blizu zaliva Blue Mud. Tu je morje zelo globoko in obdano s skalami. V njegovi globini živijo nenavadne in velike morske pošasti, ki prevračajo kanuje in požirajo žrtve. Slika kaže velikansko ribo, ki ima telo kita, v žrelu pa škarje kakor rak. Sedi na repu in je pravkar požrla ribo, ki živi v skalah. Voda je narisana s črtkanjem, pikčasto označene linije kažejo močne tokove.

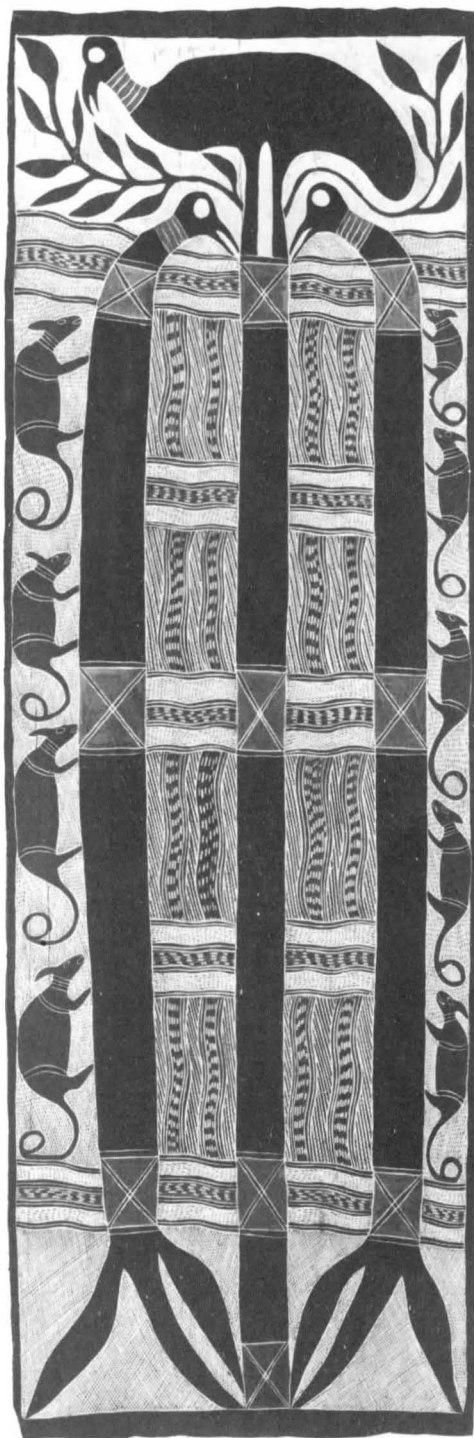

10

DREVO ŽIVLJENJA

Umetnik: Narritjin
Skupina: Manggalili
Ozemlje: Yirrkala,
severovzhodni Arnhem
Vel.: 53 x 160 cm
Material: Zemeljska okra in
barvila, skorja evkaliptusa

Nočna ptica – Guwark čepi
na vrhu ženskega hrasta
wiwara – Drevesa življenja.
Drevo je vezni člen med
živimi in mrtvimi, po njem
je mogoče komunicirati z
umrlimi in z duhovi
predniki. Poslanci, kakor
oposum – Marngu in črički
plezajo po drevesu.
Totemski kraj Guwarka je
Djeragbi na Kap Shieldu.

11

MARNGU, OPOSUM – POSLANEC

Umetnik Narritjin
Skupina: Manggalili
Ozemlje: Yirrkala,
severovzhodni Arnhem
Vel.: 44 x 117 cm
Material: Zemeljska okra in
barvila, skorja evkaliptusa

Marngu je oposum, ki je spremljal ženskega duha Wuradidi na njegovih potovanjih. Poznal je skrivnost predenja vrvice iz krzna in to znanje prenašal na mlajše rodove. Je tudi najpomembnejši poslanec med živimi in mrtvimi. Nosi sporočila na sveto drevo in z njega, na katerem čepi nočna ptica Guwark; ta pa sporočila odnese v svet duhov. Slika kaže oposume poleg simbolov drevesa ali Rangga.

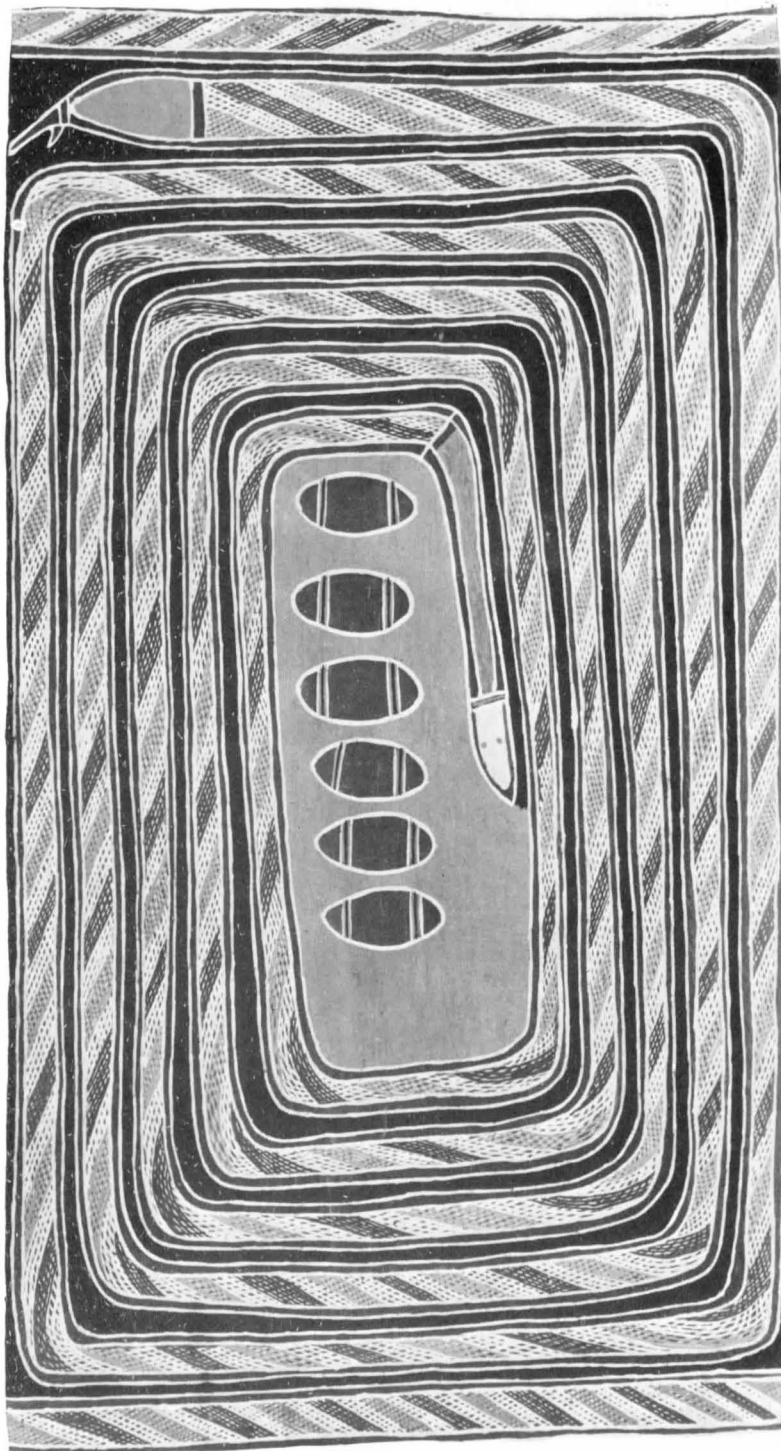

18

KAČA YULUNGURR IN NJENA JAJCA

Umetnik: Manybunharawuy
Skupina: Lianglawamirri
Ozemlje: Millingimbi,
osrednji Arnhem
Vel.: 54 × 97,5 cm
Material: Zemeljska okra in
barvila, skorja evkaliptusa

Yulungurr je velikanska mavrična kača, ustvarjalka deževnih in suhih obdobij in živi v svetem studencu – Mirrimina; je pomembna v pripovedki o sestrah Wawilag, katera je najpomembnejša v obredih na vzhodu Arnhema. Sestre Wawilang so dale imena ptičem, živalim, rastlinam in ribam, ko so ob nastanku sveta potovale po deželi. Ko je bila mlajša žena pred porodom, so se utaborile ob čisti laguni, v kateri je živel Yulungurr. Otrok je bil rojen, vendar, ko je starejša žena nabirala mehko drevesno skorjo za zibelko, je nehote onesnažila kotanjo. To je razjezilo kačo velikanko, da je poslala ogromen nevihtni oblak in tako prestrašila žene. V strahu in da bi pomirile kačo, so zaplesale ples, v katerih so govorile o tropskih plazilcih, rakah, rastlinah, ptičih in živalih. Ob koncu pa so zapele najmogočnejšo žensko sveto pesem. Toda Yulungurr se je še vedno jezila. Stala je pokonci na repu, glavo pa je dvigala proti nebu in naredila je strašno nevihto z bliskom in gromom ter požrla žene in otroke. Dejanja teh sester in mavrične kače žive danes v obredih. Sredi slike vidimo jajca, ki kažejo skupine plesalcev pri obredih.

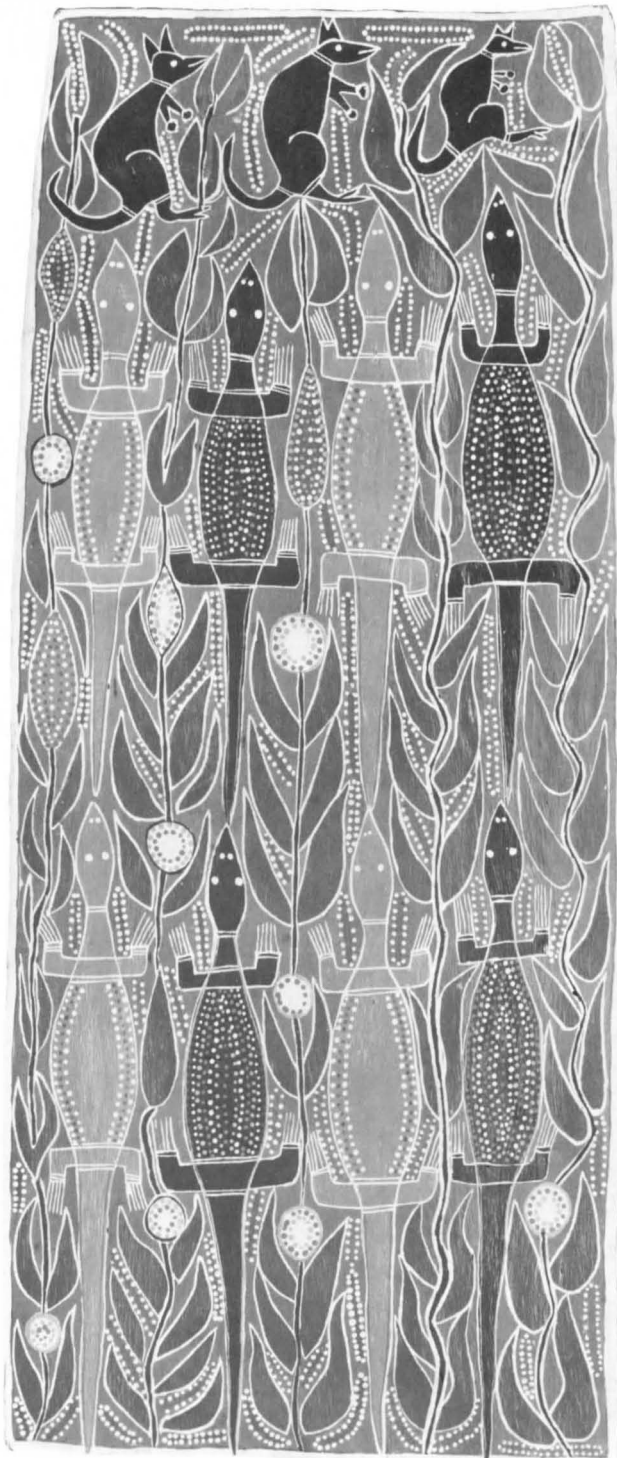
19

LEGUANI, RASTLINSTVO,
VLAKNASTO
EVKALIPTUSOVO DREVO,
CVETOWI IN OPOSUMI

Umetnik: Yambal
Skupina: Liagalwamirri
Ozemlje: Milingimbi,
osrednji Arnhem
Vel.: 39 x 95 cm
Material: Zemeljska okra in
barvila, skorja evkaliptusa

Vsi leguani so nasledniki
ljudje iz dobe nastanka
sveta, ki so spremljali
ljanggawula na potovanju
po deželi Arnhem.

Ta slika je povezana s
pogrebnimi obredi -
Liagalwamirri. Med tem
obredom plešejo ples
leguana, kosti umrlega pa
polože v izvotljeno
cilindrično krsto, narejeno
iz vlaknatega evkaliptusa.

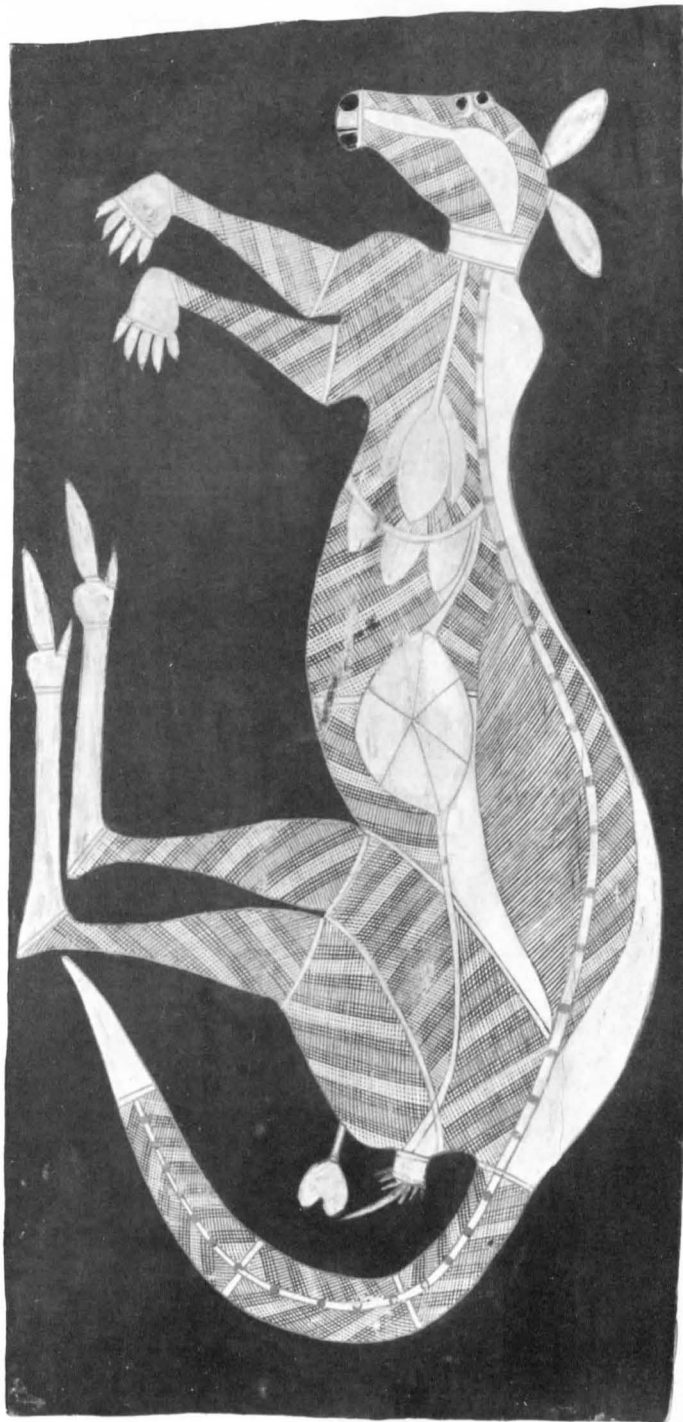

25

KENGURU ALI DJUKERRE

Umetnik: Yiwun Yiwun
 Maduwarr
 Skupina: Gunwinggu
 Ozemlje: Oenpelli, zahodni
 Arnhem
 vel.: 60 x 113 cm
 Material: Zemeljska okra in
 barvila na skorji
 evkaliptusa

Kenguru je naslikan v
 značilnem rentgentskem
 stilu zahodnega Arnhema;
 poleg zunanje oblike so
 vidni tudi nekateri notranji
 organi živali. V votlinah na
 ozemlju Oenpelli in na
 bližnjih pobočjih je mnogo
 sijajnih slik v stilu tega
 pradednega slikanja.

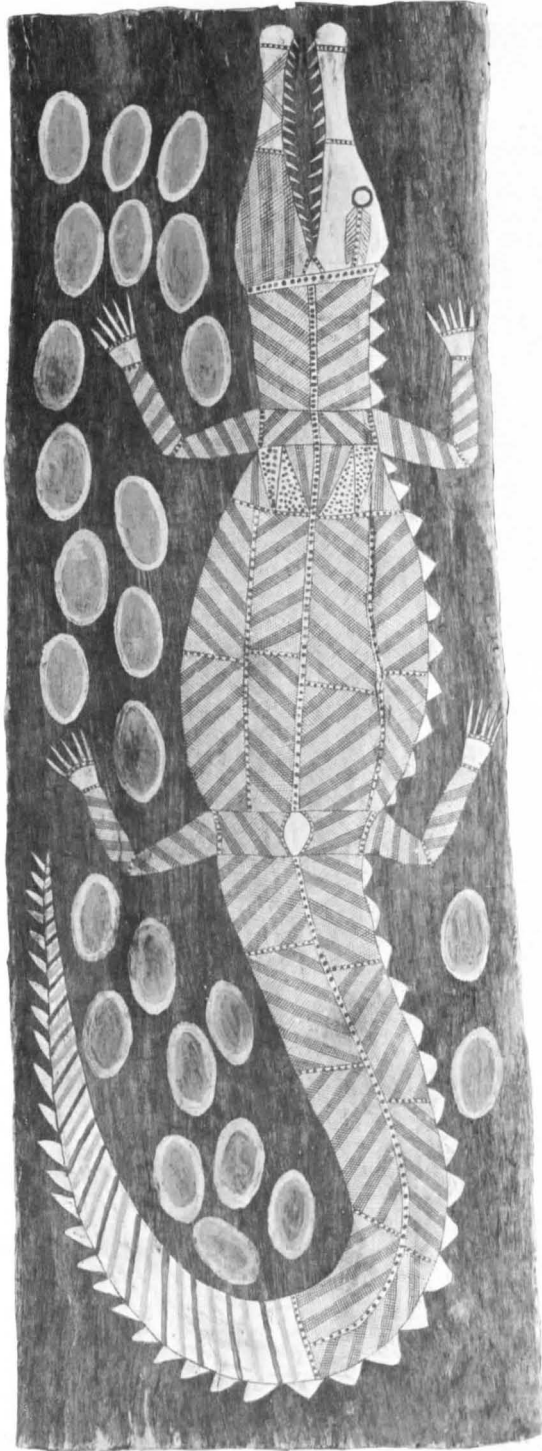
SLOVENSKI
 ETNOGRAF-
 SKI MUZEJ
 LJUBLJANA

29

MORSKI KROKODIL IN NJEGOVA JAJCA

Umetnik: David Milaybuma
Skupina: Gunwinggu
Ozemlje: Maningrida,
zahodni Arnhem
Vel.: 39 x 117 cm
Material: Zemeljska okra in
barvila na skorji
evkaliptusa

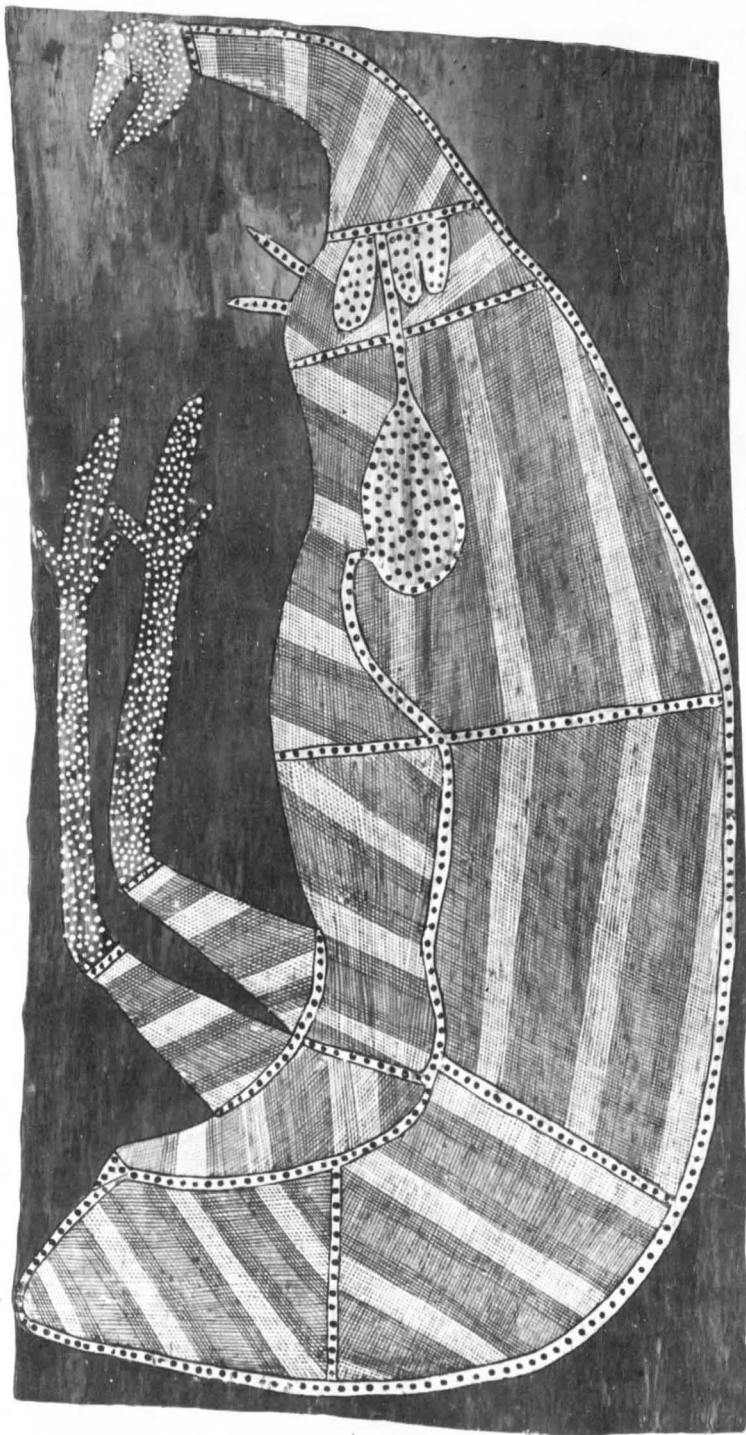
Na sliki je morski krokodil
in njegova jajca v močvirni
reki Liverpool. Nekoč je
živel veliki legendarni
krokodil na suhem v
notranjosti dežele, potem
se je dvignil nad zemljo in
se odločil, da potuje proti
morju. Med potovanjem je
velikanski krokodil jedel
zemljo in tako oblikoval
pogorje Liverpool.
Järke, ki jih je pustil za
seboj, je napolnil z vodo in
nastala je reka Liverpool.

GUZUNI PURAN

Umetnik: Gubargu
Skupina: Gunwinggu
Ozemlje: Maningrida,
zahodni Arnhem
ve: 63 x 121 cm
Material: Zemeljska okra in
barvila na skorji
evkaliptusa

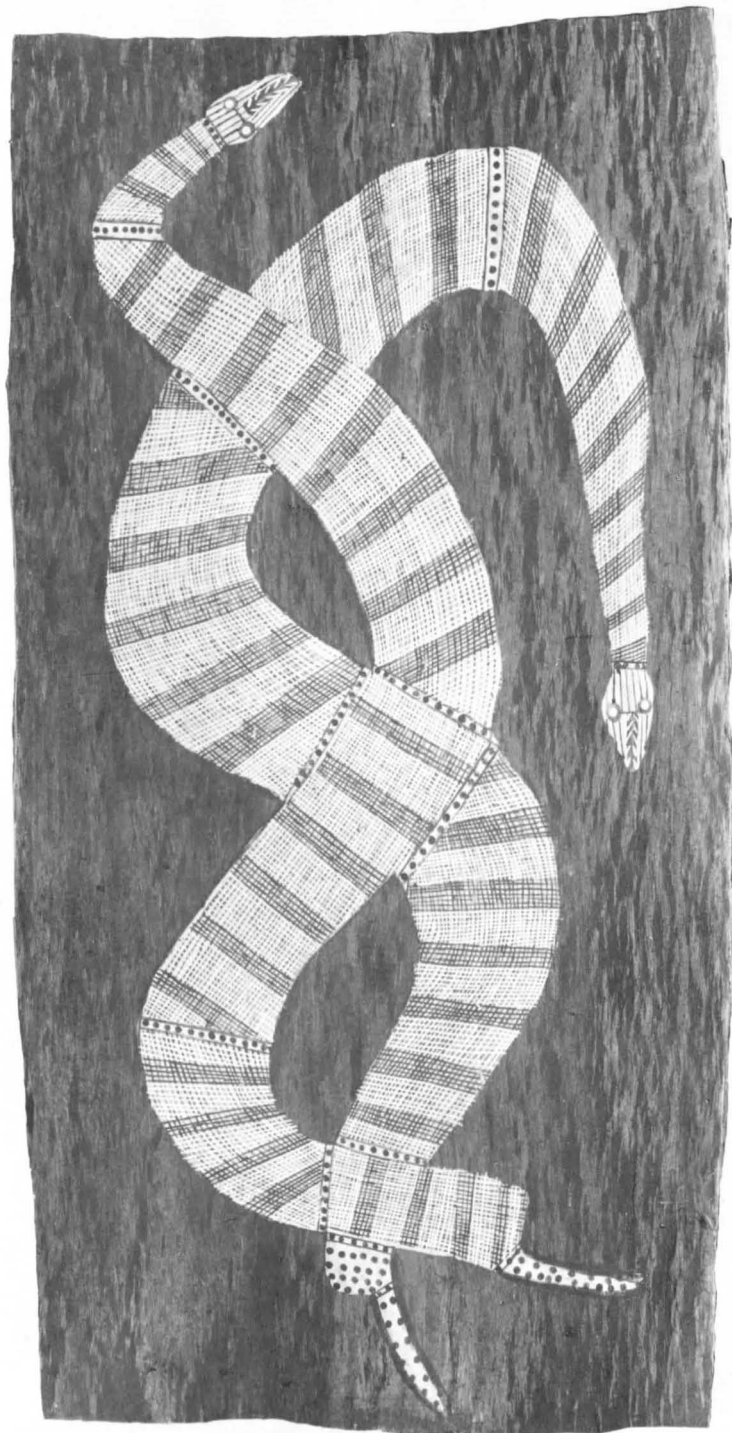
Šlika divjega purana iz
gostave je narejena v
značilnem rentgentskem
stilu zahodnega Arnhem;
vidni so nekateri notranji
organi v obredu Marein
plemena Gunwinggu, v
katerem kažejo plesalci
velika dejanja prednika
Uma Uma in njegov
zakon, da morajo
uprizarjati tudi ples
gozdnega purana.

DVE PREPLETENI KAČI

Umetnik: Mandiangu
 Skupina: Gunwinggu
 Zemlje: Maningrida,
 Zahodni Arnhem
 Ve: 44 x 91 cm
 Material: Zemeljska okra in
 barvila
 na skorji evkaliptusa

Umetnik je naslikal dve
 totemistični kači. Kača je
 pomembna v nekaterih
 mitih v Arnhemu. Po neki
 inačici je Yulungurr –
 mavrična kača, ki je
 ustvarila blisk in grom in je
 pogoltnila sestre Wawilag;
 njena druga oblika je
 Yirawadbad – prednik
 junak, ki se je skril v obliki
 kače v votlo drevo (ali v
 boben-Ubar) in je
 pokončal svojo nezvesto
 ženo in mater.

39

DVA BOJUJOČA SE
DUHOVA Mimi

Umetnik: Peter Parmimol
Skupina: Mielli
Ozemlje: Böschung,
zahodni Arnhem
Ve: 24 x 88 cm
Material: Zemeljska okra in
barvila na skorji
evkaliptusa

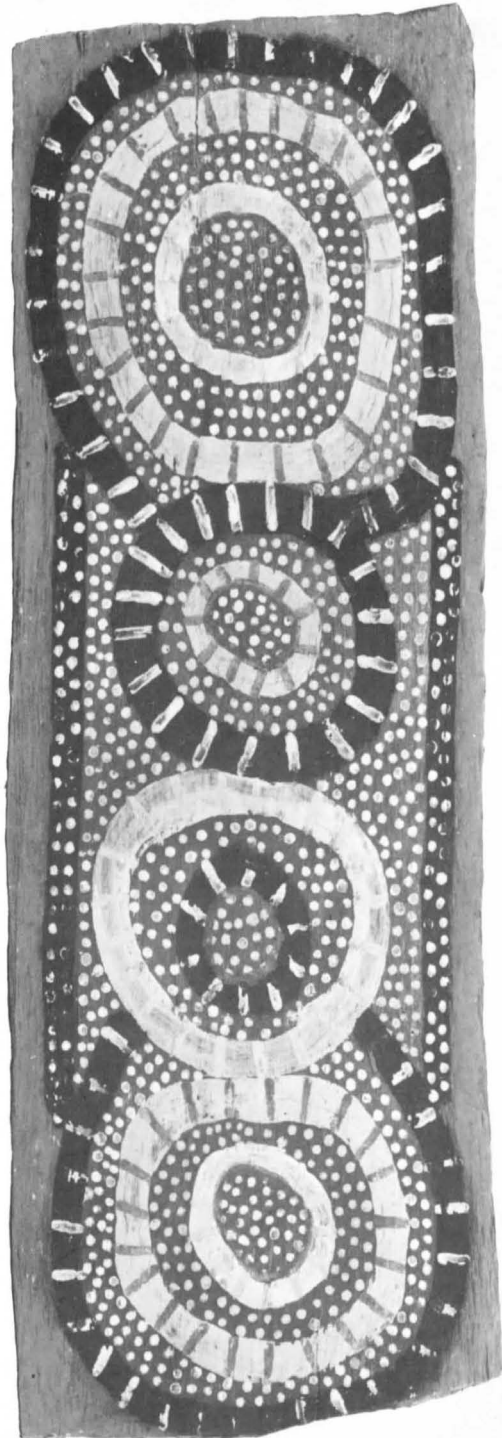
Dva moška duhova Mimi se
bojujeta, pri čemer
uporabljata drobno trstiko
kot kopje. Mimi so izredno
drobni in lahki duhovi, ki
prebivajo v skalnatih
razpokah, votlih drevesih,
studencih in v votlinah in se
pokažejo le ponoči. Vera
je, da so deželo naseljevali
pred ljudmi in da so jih
naučili posebnih lovskih in
borbenih veščin.

47

ABSTRAKTN
GEOMETRICNA SLIKA

Umetnik: P. Teeampi
Skupina: Tiwi
Ozemlje: Otok Bathurst
Vel.: 20 x 60 cm
Material: Zemeljska okra in
barvila na skorji
evkaliptusa

48

ABSTRAKTNA
GEOMETRIČNA SLIKA

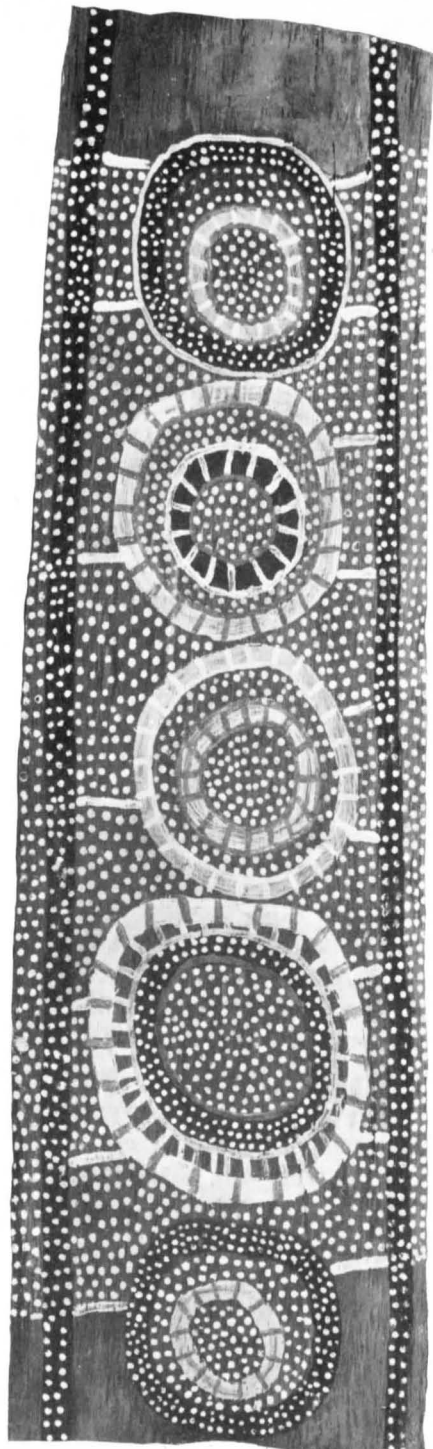
Umetnik: P. Teeampi

Skupina: Tiwi

Obzemlje: Otok Bathurst

Vel. 22 x 74 cm

Material: Zemeljska okra in
barvila na skorji
evkaliptusa

Rezbarstvo plemena Tiwi

Pleme Tiwi na otokih Bathurst in Melville so razvili svojo lastno umetnost, na katero niso vplivali stili s celine. Njihov stil slikanja je popolnoma simboličen; nikoli niso prikazani ljudje ali živali. Tudi v njihovi tridimenzionalni umetnosti kažejo Tiwi lastno smer. Oblikujejo močne in dramatične obredne figure, ptiče in masivne pogrebne stebre iz trdega lesa.

Po mnenju nekaterih etnologov so vplivali na rezbarije tridimenzionalnih človeških likov malajski ribiči trepang iz Makassara na Celebesu, ki so stoletja redno pluli in obiskovali avstralske obale.

Ne glede nato, ali je bilo to resnično ali ne, govorimo o novem razvoju, ki ustvarja rezljane in okrašene figure in so danes bistveni del svečanih obredov ter predstavljajo plemenske prednike iz pradavnine.

Te figure so pogosto težišče dejavnosti med svečanostmi. Na primer, ko postavljajo pogrebne stebre okrog groba, dajo pogosto majhno figuro na glavo umrlega, da pomirijo Mopaditi Tiwi-umrlega duha. Druge figure predstavljajo ustvarjalna bitja, kakor npr. Purukapali, katerega prvi obred Pukamani je njegovo delo v pradavnini.

Pleme Tiwi izdeluje pogrebne stebre iz evkaliptusa. Ko umre pripadnik tega plemena, ga pokopljejo isti dan blizu grobov njegovih sorodnikov. Pogrebni obred imenovan Pukamani – opravijo od 2 do 6 mesecev kasneje. Teden ali dva pred tem sorodniki umrlega naročijo po določenem obredu rezbarjem rezljanje stebra. Posamezen umetnik je odgovoren za en steber; sam izbere drevo in ga rezlja, pri tem pa uporablja le sekuro, dokler ne doseže zaželeno obliko.

Potem sledi obdelovanje stebra z ognjem, suši površinske dele in naredi črno podlago, na katero bo poslikal vzorec. Potem postavi stebre blizu groba in jih poslikajo.

Čopiči, barve in druge slikarske priprave so narejene iz listov, vejic in iz drugega odpadnega materiala. Umetniki verjetno uporabljajo motive iz drugih zvrst umetnosti, večinoma iz poslikanih vzorcev na človekovem telesu, iz pletenih posod, kar je tesno povezano z obredom Pukamani.

Ko so stebri dokončani, uredijo prostor za plesalce. Stebri so postavljeni v vrsto in so v naslednjih dvanajstih urah središče intenzivnega plesa. Medtem ko si jih ljudje ogledujejo, jih plesalci obkrožajo. Včasih uporabljajo te stebre tudi kot scenografske predmete, posebno kadar pripovedujejo zgodbo s plesom.

Ob koncu svečanosti razporedijo stebre okrog groba tako, kakor je ohranjeno v plemenskem izročilu. Potem zapustijo grob, razveljavijo tabu in stebri so prepuščeni zobu časa. Kakor mnoga druga lepa umetniška dela staroselcev, tudi ti stebri, ko so izpolnili obredni namen, nimajo za ustvarjalca nobene vrednosti več. Nihče ne oskrbuje groba ali stebrov; ti označujejo potomcem umrlih le lastništvo te zemlje.

Legenda o Purukapaliju

Mnoge rezljane figure plemena Tiwi kažejo tri predstavnike pomembnih mitov iz pradavnine: in sicer mit o Purukapaliju, o njegovi ženi Bimi in njegovem bratu Tapari.

Purukapali, ki je bil legendarna osebnost iz zgodnje dobe ustvarjanja, je živel s svojo ženo Bimo in s svojim majhnim sinom v Impanali, na jugovzhodnem delu otoka Melville. Purukapali je imel zelo rad svojega majhnega sina.

Vsako jutro, ko je šla njegova žena nabirat hrano, je vzela sina s seboj, zvečer pa ga je vrnila Purukapaliju z nabrano hrano vred. V istem taboru je prebival tudi TAPARA, ki je pogosto pregovarjal Bimo, da naj spečega otroka pusti v senci drevesa in naj odide z njim v gozd. Ta spletkar je trajala že nekaj časa, ko je bila Bima nekega vročega dne predolgo odsotna od svojega otroka. Ko se je vrnila, ni bilo več sence nad otrokom; našla je mrtvo dete na vročem soncu. Bima tega ni mogla preboleti.

Ko je Purukapali zvedel za smrt svojega sina, se je strašno razjezil. Tolkel je svojo ženo s palico za metanje in jo lovil po gozdu; odločil se je, da uniči ves svet. Ker je umrl njegov sin, naj umre vse, kar je bilo ustvarjeno, in nikdar več ne sme oživet. Do tedaj ni bilo nobene smrti.

Tapara je Purukapalija pomirjal in ga prosil, naj mu da mrtvega sina. Obljubil je, da ga bo čez tri dni oživel. Toda Purukapali je bil nepopustljiv, moža pa sta se začela bojevati in kmalu se je razvil smrten boj med njima, pri tem sta povzročala drug drugemu rane po obrazu in telesu. Še vedno objokujoč je Purukapali vzel truplo svojega sina, ga zavil v kos drevesne skorje in odšel nazaj v morje. Glasno je zakričal, ko ga je voda zalila čez glavo: »Morate mi slediti. Tako kot jaz umrem, morate vsi umreti.«

Na kraju, kjer je umrl Purukapali, je nastal vrtinec, ki je tako močan, da vsak staroselec, ki se mu v svojem kanuju približa, utone.

Ko je Tapara videl, kaj se je zgodilo, se je spremenil v mesec. Tudi on se ni izognil kletvi Purukapalija. Čeprav se Tapara vedno reinkarnira, mora spet v treh dneh umreti. Ob svetlih nočeh se lahko vidi na obrazu Človeka meseca rane, ki jih je dobil v boju s Purukapalijem v davnih časih.

Bima, njegova ljubica in mati ubitega otroka, se je spremenila v nočnega ptiča, ki še vedno blodi po gozdu, in se kesa nad nekdanjo pregreho, zaradi katere je tako žalostno izgubila otroka.

49

POGREBNI STEBER PUKAMANI

Umetnik: Patrick Puruntatameri

Skupina: Tiwi

Ozemlje: Otok Bathurst

Viš.: 161 cm

Material: Zemeljska okra na rezljanem trdem lesu

50

POGREBNI STEBER PUKAMANI

Umetnik: Declan Aputimi

Skupina: Tiwi

Ozemlje: Otok Bathurst

Viš.: 179 cm

Material: Zemeljska okra na rezljanem trdem lesu

51

POGREBNI STEBER PUKAMANI

Umetnik: Benny Tipungwuti

Skupina: Tiwi

Ozemlje: Otok Bathurst

Viš.: 187 cm

Material: Zemeljska okra na rezljanem trdem lesu

52

REZLJANA IN POSLIKANA MOŠKA OBREDNA FIGURA

Umetnik: Declan Aputimi

Skupina: Tiwi

Ozemlje: Otok Bathurst

Viš.: 57 cm

Material: Zemeljska okra na rezljanem trdem lesu, naglavni okras iz peres.

53

REZLJANA IN POSLIKANA OBREDNA DVOSTRANSKA ŽENSKA FIGURA

Umetnik: Mick Aruni

Skupina: Tiwi

Ozemlje: Otok Bathurst

Viš.: 158 cm

Material: Zemeljska okra na rezljanem trdem lesu

54

REZLJANA IN POSLIKANA OBREDNA MOŠKA FIGURA

Umetnik: Declan Aputini

Skupina: Tiwi

Ozemlje: Otok Bathurst

Viš.: 56,5 cm

Material: Zemeljska okra na rezljanem trdem lesu

55

REZLJANA IN POSLIKANA OBREDNA MOŠKA FIGURA

Umetnik: Declan Aputimi

Skupina: Tiwi

Ozemlje: Otok Bathurst

Viš.: 38 cm

Material: Zemeljska okra na rezljanem trdem lesu

56

REZLJANA IN POSLIKANA OBREDNA MOŠKA FIGURA

Umetnik: Declan Aputimi

Skupina: Tiwi

Ozemlje: Otok Bathurst

Viš.: 27 cm

Material: Zemeljska okra na rezljanem trdem lesu

57

REZLJANA IN POSLIKANA OBREDNA MOŠKA FIGURA

Umetnik: Declan Aputimi

Skupina: Tiwi

Ozemlje: Otok Bathurst

Viš.: 75 cm

Material: Zemeljska okra na rezljanem trdem lesu; naglavni okras iz peres

58

REZLJANA IN POSLIKANA OBREDNA MOŠKA FIGURA

Umetnik: Declan Aputimi

Skupina: Tiwi

Ozemlje: Otok Bathurst

Viš.: 55 cm

Material: Zemeljska okra na rezljanem trdem lesu; naglavni okras iz peres

59

REZLJANA IN POSLIKANA OBREDNA MOŠKA FIGURA

Umetnik: Declan Aputimi

Skupina: Tiwi

Ozemlje: Otok Bathurst

Viš.: 46 cm

Material: Zemeljska okra na rezljanem trdem lesu

60

REZLJANA IN POSLIKANA OBREDNA ŽENSKA FIGURA

Umetnik: Mick Aruni

Skupina: Tiwi

Ozemlje: Otok Bathurst

Viš.: 90 cm

Material: Zemeljska okra na rezljanem trdem lesu

61

KOŠARA IZ DREVESNE SKORJE – PUKAMANI

Umetnik: Patrick Puruntatameri

Skupina: Tiwi

Ozemlje: Otok Bathurst

Vel.: 56 × 45 cm

Te košare so navadno poveznjene na vrh stebra – Pukamani, ko je končan pogrebni obred.

Današnje slike na drevesni skorji pri tem plemenu so s teh posod.

62

RKOŠARA IZ DREVESNE SKORJE – PUKAMANI

Umetnik: Patrick Puruntatameri

Skupina: Tiwi

Ozemlje: Otok Bathurst

Vel.: 56 × 49 cm

Te košare so navadno poveznjene na vrh stebra – Pukamani, ko je končan pogrebni obred.

63

REZLJAN IN POSLIKAN PTIČ

Umetnik: Stanislaus Puruntatameri

Skupina: Tiwi

Ozemlje: Otok Bathurst

Viš.: 67 cm

Material: Zemeljska okra na rezljanem trdem lesu

64

REZLJAN IN POSLIKAN PTIČ

Umetnik: Stanislaus Puruntatameri

Skupina: Tiwi

Ozemlje: Otok Bathurst

Viš.: 64 cm

Material: Zemeljska okra na rezljanem lesu

54

REZLJANA IN POSLIKANA
OBREDNA MOŠKA
FIGURA

Umetnik: Declan Apuatini
Skupina: Tiwi
Ozemlje: Otok Bathurst
Viš: 56,5 cm
Material: Zemeljska okra
na rezljanem trdem lesu

55

REZLJANA IN POSLIKANA
OBREDNA MOŠKA
FIGURA

Umetnik: Declan Apuatini
Skupina: Tiwi
Ozemlje: Otok Bathurst
Viš: 38 cm
Material: Zemeljska okra
na rezljanem trdem lesu

58

REZLJANA IN POSLIKANA
OBREDNA MOŠKA
FIGURA

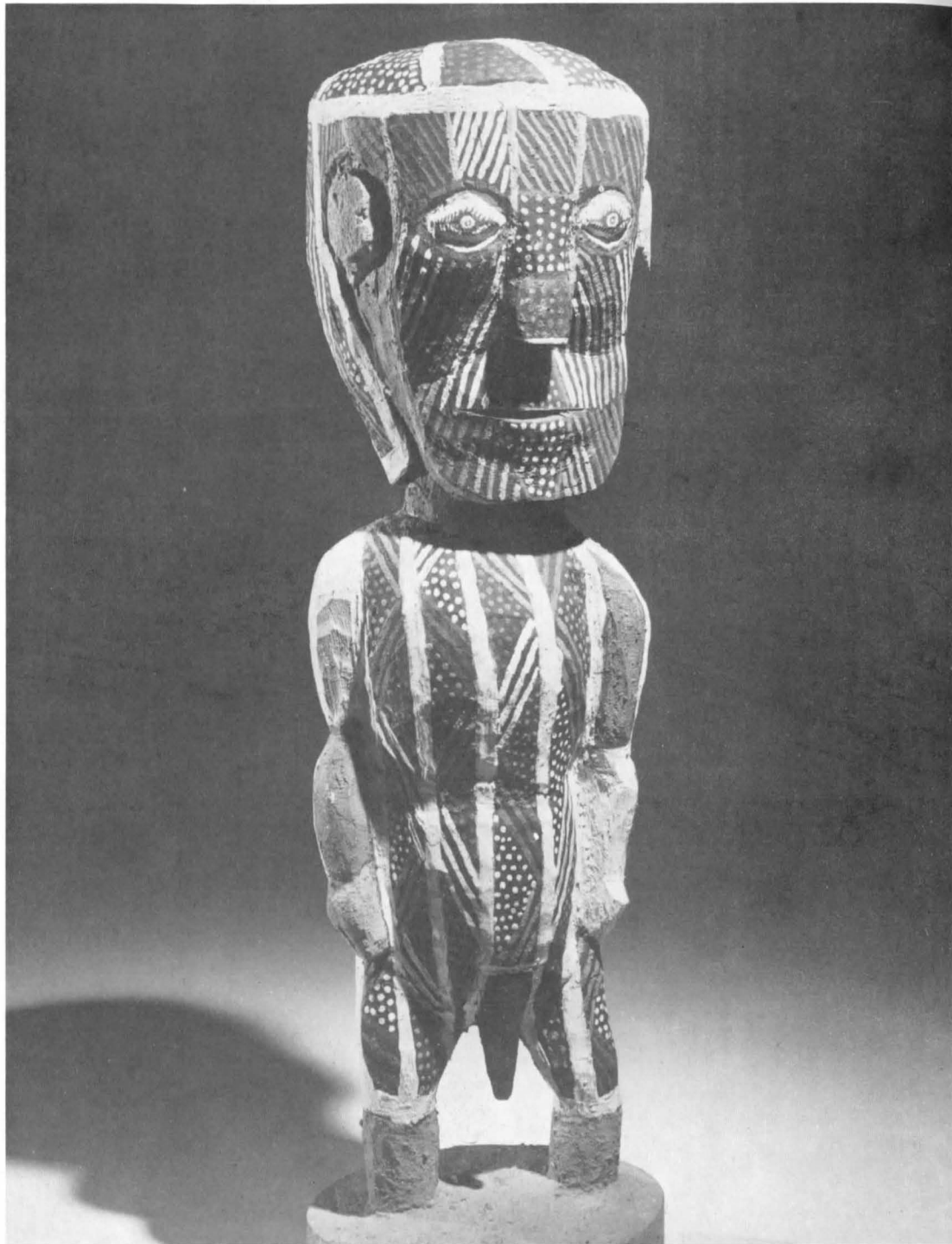
Umetnik: Declan Apuatimi
Skupina: Tiwi
Ozemlje: Otok Bathurst
Viš: 55 cm
Material: Zemeljska okra
na rezljanem trdem lesu;
naglavni okras iz peres

59

REZLJANA IN POSLIKANA
OBREDNA MOŠKA
FIGURA

Umetnik: Declan Apuatimi
Skupina: Tiwi
Ozemlje: Otok Bathurst
Viš.: 46 cm
Material: Zemeljska okra
na rezljanem trdem lesu

60

REZLJANA IN POSLIKANA
OBREDNA ŽENSKA
FIGURA

Umetnik: Mick Aruni
Skupina: Tiwi
Ozemlje: Otok Bathurst
Viš.: 90 cm
Material: Zemeljska okra
na rezljanem trdem lesu

Okrašene krste iz drevesnega debla

Okrašene krste iz drevesnega debla, ki so na razstavi, so naredili starejši člani plemen iz krajev Maningrida in Yirrkala v Arnhemu. Za to izberejo in posekajo tista evkaliptusova debla, ki so jih izvotlili termiti. Potem najprej zgladijo zunanjo površino, nato jo okrasijo s plemenskimi motivi in na koncu poslikajo z naravno barvo okre.

Družina staroselcev je skrbela za starejše člane. Predvsem je spoštovala njihovo starost, modrost in njihovo poznavanje plemenskih šeg. Način žalovanja se je razločeval od kraja do kraja, vsi pa so izražali veliko žalost in bol. Tako so vsi objokovali in obžalovali umrlega; žene so se poslikale z belo okra barvo, spraskale so si obraz in tolkle druga drugo s krepelcem po glavi; moški pa so globoko ranili svoja stegna s kamnitimi noži.

Pogrebni obredi in načini pokopa, so bili različni in zamotani. Poglavitni namen teh šeg je bil, da zagotovijo, da duhovi umrlih najdejo prebivališča duhov ali totemsko središče na potovanju prek studencev, neba in nekega otoka blizu obale. Ti pogrebni obredi so tudi varovali žive ljudi, da se umrli niso maščevali in da se duhovi niso jezili.

Staroselci so menili, da smrt ni naravni pojav. Zato so vzrok smrti iskali v zli dejanjih nekega človeka – zelo pogosto so za to obdolžili kakega pripadnika druge krajevne skupine. Navadno so opravljali obrede ob grobu zato, da bi laže odkrili človeka, ki je bil odgovoren za »umor«.

Od mrtvih so se poslavljali na razne načine. Tako so na primer mrtvega zapustili, ali so ga pokopali, ali pa ga izpostavili na prostem na visokem odru ali v votlini. Večkrat so tudi kosti zbrali in so jih nekaj časa nosili s seboj, potem so jih ponovno zakopali ali jih postavili v votlino, v totemsko krsto ali v krsto iz drevesnega debla. To zadnje dejanje je bilo povezano s posebnim obredom ob grobu.

Okrašene krste iz drevesnega debla

65

KRSTA IZ VOTLEGA DREVESNEGA DEBLA

Umetnik: Gawarun

Skupina: Djinang

Ozemlje: Galerri pri Maningridi, zahodni Arnhem

Viš.: 266 cm

Material: Izvotljeno deblo iz trdega lesa od termitov; površina poslikana z zemeljsko okro.

Umetnik je naslikal motiv z leguani, kačami, plazilci in bandikuti (vrečarji) med rastlinami

66

KRSTA IZ VOTLEGA DREVESNEGA DEBLA

Umetnik: Ngulabjya

Skupina: Djinang

Ozemlje: Gamedj pri Maningridi, zahodni Arnhem

Viš.: 222 cm

Material: Od termitov izvotljeno drevo iz trdega lesa; površina poslikana z zemeljsko okro.

Želve z dolgimi vratovi, zelo priljubljen totemski motiv umetnika, narejene so z okro povrhu krste.

67

KRSTA IZ VOTLEGA DREVESNEGA DEBLA

Umetnik: Djanbardi iz Gunguragore

Ozemlje: Benamarraka-Ganora pri Maningrida, zahodni Arnhem

Viš.: 159,5 cm

Material: Od termitov izvotljeno drevesno deblo; površina poslikana z zemeljsko okro povrhu krste.

68

KRSTA IZ VOTLEGA DREVESNEGA DEBLA

Umetnik: Dukduk

Skupina: Dhalwangu

Ozemlje: Yirrkala, severovzhodni Arnhem

Viš.: 70 cm

Material: Od termitov izvotljeno deblo; površina poslikana z zemeljsko okro

Narisana je Minala – želva z dolgim vratom, ki plava v vodi.

69

KRSTA IZ VOTLEGA DREVESNEGA DEBLA

Umetnik: Lumaluma

Skupina: Dhalwangu

Ozemlje: Yirrkala, severovzhod. Arnhem

Viš.: 62 cm

Material: Od termitov izvotljeno drevesno deblo; površina poslikana z zemeljsko okro.

Na sliki je Minala – želva z dolgim vratom, ki plava v vodi. Vodne rastline so na njenem hrbtu – te so narisane s cik-cak črtami.

70

KRSTA IZ VOTLEGA DREVESNEGA DEBLA

Umetnik: Yanggariny

Skupina: Dhalwangu

Ozemlje: Yirrkala, severovzhodni Arnhem

Viš.: 88 cm

Material: Od termitov izvotljeno drevesno deblo; površina poslikana z zemeljsko okro.

Minala – želva z dolgim vratom plava v studenčni vodi (narisana kot rombi) skupaj z ribami. Cik-cak črte pomenijo morsko rastlinstvo, križno črtkanje pa blato.

71

KRSTA IZ VOTLEGA DREVESNEGA DEBLA

Umetnik: Dunggi

Skupina: Dhalwangu

Ozemlje: Yirrkala, severovzhodni Arnhem

Viš.: 70 cm

Material: Od termitov izvotljeno drevesno deblo; površina poslikana z zemeljsko okro.

Minala – želva z dolgim vratom in sladkovodne ribe.

72

KRSTA IZ VOTLEGA DREVESNEGA DEBLA

Umetnik: Dhakuwal

Skupina: Dhalwangu

Ozemlje: Yirrkala, severovzhodni Arnhem

Viš.: 64 cm

Material: Od termitov izvotljeno drevesno deblo; površina poslikana z zemeljsko okro.

Minala – želva z dolgim vratom plava v vodi, upodobljen je tudi Mundugul – sladkovodna kača, ki je naredila sveti studenec – Dhalwangu.

73

KRSTA IZ VOTLEGA DREVESNEGA DEBLA

Umetnik: Yanggariny

Skupina: Dhalwangu

Ozemlje: Yirrkala, severovzhodni Arnhem

Viš.: 67 cm

Material: Od termitov izvotljeno drevesno deblo; površina poslikana z zemeljsko okro.

Minala – želva z dolgim vratom plava v vodi. Tudi ribe in raki so narisani.

74

REZLJANA FIGURA DUHA – MIMI

Umetnik: Crusoe Guningbal

Skupina: Gunwinggu

Ozemlje: Barrijowgen, zahodni Arnhem

Viš.: 105 cm

Material: Rezljan in z okro poslikan mehki les

75

REZLJANA FIGURA DUHA – MIMI

Umetnik: Crusoe Guningbal

Skupina: Gunwinggu

Ozemlje: Barrijowgen, zahodni Arnhem

Viš.: 113 cm

Material: Rezljan in z okro poslikan mehki les

76

REZLJANA FIGURA DUHA – MIMI

Umetnik: Crusoe Guningbal

Skupina: Gunwinggu

Ozemlje: Barrijowgen, zahodni Arnhem

Viš.: 100 cm

Material: Rezljan in z okra poslikan mehki les

69

KRSTA IZ VOTLEGA
DREVESNEGA DEBLA

Umetnik: Lumaluma
Skupina: Dhalwangu
Ozemlje: Yirrkala,
severovzhod. Arnhem
Viš.: 62 cm
Material: Od termitov
izvotljeno drevesno deblo;
površina poslikana z
zemeljsko okro.

Na sliki je Minala – želva z
dolгим vratom, ki plava v
vodi. Vodne rastline so na
njenem hrbtu – te so
narisane s cik-cak črtami.

71

KRSTA IZ VOTLEGA
DREVESNEGA DEBLA

Umetnik: Dunggi
Skupina: Dhalwangu
Ozemlje: Yirrkala,
severovzhodni Arnhem
Viš.: 70 cm
Material: Od termitov
izvotljeno drevesno deblo;
površina poslikana z
zemeljsko okro.

Minala – želva z dolгим
vratom in sladkovodne
ribe.

72

KRSTA IZ VOTLEGA
DREVESNEGA DEBLA

Umetnik: Dhakuwal
Skupina: Dhalwangu
Ozemlje: Yirrkala,
severovzhodni Arnhem

Viš: 64 cm
Material: Od termitov
izvotljeno drevesno deblo;
površina poslikana z
zemeljsko okro.

Minala - želva z dolgim
vratom plava v vodi,
upodobljen je tudi
Mundugul - sladkovodna
kača, ki je naredila svet
studenec - Dhalwangu.

73

KRSTA IZ VOTLEGA
DREVESNEGA DEBLA

Umetnik: Yanggariny
Skupina: Dhalwangu
Ozemlje: Yirrkala,
severovzhodni Arnhem

Viš: 67 cm
Material: Od termitov
izvotljeno drevesno deblo;
površina poslikana z
zemeljsko okro.

Minala - želva z dolgim
vratom plava v vodi. Tudi
tibe in raki so narisani.

Didjeridu ali Yidaki

Didjeridu ali piščalka je votlo ritmično glasbilo, uporabljeno v severni Avstraliji. Domačini ga imajo za spremljavo pevcev z udarjanjem paličic, pogosto pa spremlja plemenske plese in splošne zabave; glasbilo uporabljajo tudi samostojno.

Didjeridu je v resnici kos veje ali debla, ki je izvotljeno od termitov na mladem evkaliptusovem drevesu. Izbrani kos debla mora biti dolg približno od 120 do 185 cm. Obdelovalec tak kos obeli in ga zgladi. Na ožji konec pritrdi ustnik iz smole ali čebeljega voska, zunanjo površino glasbila pa pobarva z značilnimi motivi, ki so pomembni za igralca. Če piha igralec Didjeridu nežno z vibrirajočimi ustnicami, proizvaja osnovni ton, ki ga spreminja z gibanjem jezika v smeri odprtih ust ali v nasprotni smeri. Visok ton dobi igralec s stisnjenimi ustnicami, če pa uporabi glasilke, sledi zvok, podoben krakanju.

77**POSLIKANI OBREDNI DIDJERIDU**

Umetnik: Yanggariny
 Skupina: Dhalwangu
 Ozemlje: Yirrkala, severovzhodni Arnhem
 Dol.: 150 cm
 Material: Od termitov izvotljeno evkaliptusovo deblo; z zemeljsko okro narejen črtast motiv.

To je obredni Didjeridu ali Yidaki. Vrvica je okrašena iz ročno pletenih zvitihi drevesnih vlaken in s papagajevimi peresi. Tri kosti so kengurujeve, ena je od emuja.

Glasbilo uporabljajo ob pogrebnih obredih, žalujoče žene pa si s kostmi zadajajo rane. Rdeča peresa simbolizirajo njihovo kri.

Slika kaže zgodbo o Baramaju, o enem najbolj pomembnih prednikov Yirritja. Barama je prišel iz vode pri Guludji in je razglasil sladkovodno želvo – Minala za sveti totem Dhalwangu. Tudi sladkovodni raki in ribe so naslikani. Cik-cak črte predstavljajo morsko rastlinstvo, rombasti vzorec studenec, križasto črtkanje pa blato.

78**DIDJERIDU**

Umetnik: Marika
 Skupina: Riratgingu
 Ozemlje: Yirrkala, severovzhodni Arnhem
 Dol.: 167 cm
 Material: Od termitov izvotljeno evkaliptusovo deblo.

79**DIDJERIDU**

Umetnik: Marika
 Skupina: Riratgingu
 Ozemlje: Yirrkala, severovzhodni Arnhem
 Dol.: 119 cm
 Material: Od termitov izvotljeno evkaliptusovo deblo; zemeljska okra – črtast okras.

80**DIDJERIDU**

Umetnik: George Junganwanga
 Skupina: Dua
 Ozemlje: Bamyili, osrednji Arnhem
 Dol.: 143 cm
 Material: Od termitov izvotljeno evkaliptusovo deblo zemeljska okra, črtast okras

Glasbilo je poslikano s tenkim mrežastim črtkanjem z belo barvo, rumeno okro in z rdečo barvo na rdeče-okraستي podlagi. Oblike totemskih živali in rastlinstva so vključeni v skupni okrasni motiv.

81**DIDJERIDU**

Umetnik: George Junganwanga
 Skupina: Dua
 Ozemlje: Bamyili, osrednji Arnhem
 Dol.: 139 cm
 Material: Od termitov izvotljeno evkaliptusovo deblo, zemeljska okra, črtast okras.

Glasbilo je poslikano s tenkim mrežastim črtkanjem z belo in rdečo barvo in z rumeno okro na rdeče okraستي podlagi. Oblike totemskih živali in rastlinstva so vključene v skupni vzorec.

82

Umetnik: George Junganwanga
 Skupina: Dua
 Ozemlje: Bamyili, osrednji Arnhem
 Dol.: 143 cm
 Material: Od termitov izvotljeno evkaliptusovo deblo; zemeljska okra, črtast okras.

Glasbilo je poslikano s tenkim mrežastim črtkanjem v beli in rdeči barvi in v rumeni okri na rdeči podlagi. Oblike totemskih živali in rastlinstva so vključene v skupni vzorec.

83**DIDJERIDU**

Umetnik: George Junganwanga
 Skupina: Dua
 Ozemlje: Bamyili, osrednji Arnhem
 Dol.: 138 cm
 Material: Od termitov izvotljeno evkaliptusovo deblo; zemeljska okra, črtast okras.

Glasbilo je poslikano s tenkim mrežastim črtkanjem v beli in rdeči barvi in v rumeni okri na rdeči podlagi. Oblike totemskih živali in rastlinstva so vključene v skupni vzorec.

84**DIDJERIDU**

Umetnik: George Junganwanga
 Skupina: Dua
 Ozemlje: Bamyili, osrednji Arnhem
 Dol.: 144 cm

Material: Od termitov izvotljeno evkaliptusovo deblo; zemeljska okra, črtast motiv

Glasbilo je poslikano s tenkim mrežastim črtkanjem v beli in rdeči barvi in v rumeni okri na rdeči podlagi. Oblike totemskih živali in rastlinstva so vključene v skupni vzorec.

85

DIDJERIDU

Umetnik: George Junganwanga

Skupina: Dua

Ozemlje: Bamyili, osrednji Arnhem

Dol.: 144 cm

Material: Od termitov izvotljeno evkaliptusovo deblo; zemeljska okra, črtast motiv

86

DIDJERIDU

Umetnik: George Junganwanga

Skupina: Dua

Ozemlje: Bamyili, osrednji Arnhem

Dol.: 170 cm

Material: Od termitov izvotljeno evkaliptusovo deblo; zemeljska okra, črtast motiv.

Glasbilo je poslikano s sodobnimi motivi, totemska bitja pa so prikazana na gladki podlagi.

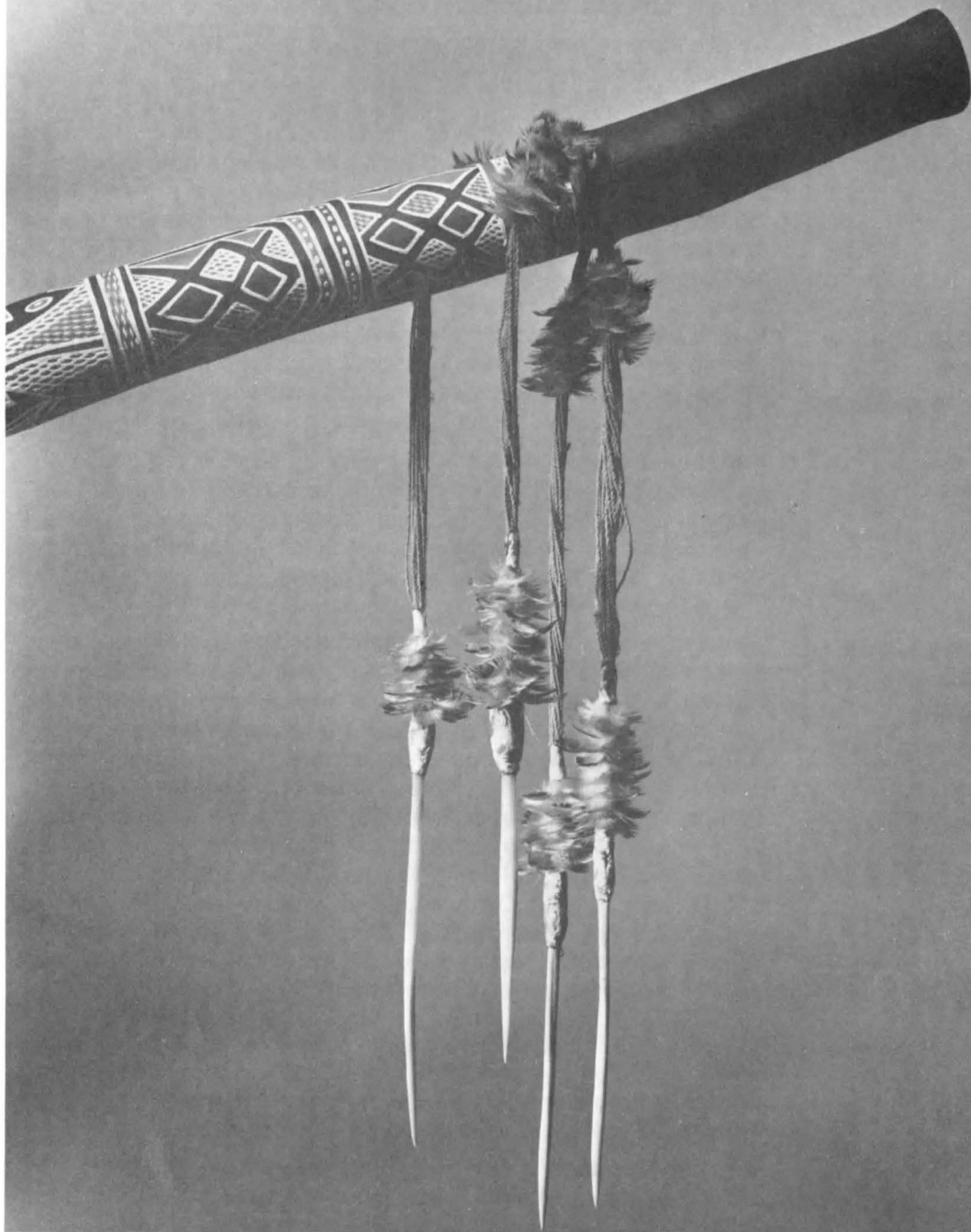
POSLIKANI OBREDNI DID- JERIDU

Umetnik: Yanggariny
Skupina: Dhalwangu
Ozemlje: Yirrkala, seve-
rovzhodni Arnhem
Dol.: 150 cm
Material: Od termitov izvo-
ljeno evkaliptusovo deblo;
z zemeljsko okro narejen
črtast motiv.

To je obredni Didjeridu ali
Yidaki. Vrvica je okrašena
iz ročno pletenih zviti-
h drevesnih vlaken in s papaga-
jevimi peresi. Tri kosti so
kengurujeve, ena je od
emuja.

Glasbilo uporabljajo ob po-
grebnih obredih, žalujejo
žene pa si s kostmi zadaja-
jo rane. Rdeča peresa sim-
bolizirajo njihovo kri.

Slika kaže zgodbo o Bara-
maju, o enem najbolj po-
membnih prednikov Yirrit-
ja. Barama je prišel iz vode
pri Guludji in je razglasil
sladkovodno želvo – Mina-
la za sveti totem Dhalwan-
gu. Tudi sladkovodni raki in
ribe so naslikani. Cik-cak
črte predstavljajo morsko
rastlinstvo, rombasti vzo-
rec studenec, križasto čr-
tkanje pa blato.

Pletarstvo

Pletarstvo staroselcev kaže iznajdljivo in uporabno umetnost, saj za njo lahko uporabljajo raznovrstne naravne materiale, posebno primerna so rastlinska vlakna. Iz teh materialov so izdelovali zelo različne obredne in uporabne izdelke in tudi plesne okraske.

Če preučujemo starejše pletarstvo, ki se je ohranilo do danes, ugotavljamo, da so to mojstrska dela npr. torbe – dilli, obredna oblačila in rogoznice, okrašena s čudovitimi peresi in barvami, uporabljena pa ob verskih svečanostih. Košare, ki jih danes pletejo, so prav tako lepe, kakor tiste, ki so bile narejene pred stoletji. Današnja vsakdanja uporaba teh posod je precej opuščena, tudi motivi okrasov iz življenja izginjajo. Danes pletejo posode zato, da pokažejo tudi s tem delom smisel za lepoto in, da se z njim preživljajo.

Pletenje z vlakni palme pandang

Vlakna pandang nabirajo na visokih, še zelenih palmah. Najprej morajo srednji del previdno odstraniti in ga z nohtom razcepiti na vlakna, katera se morajo posušiti. Tako osušena vlakna so že primerna za pletenje, ali pa jih še prej pobarvajo.

V Arnhemu uporabljajo samo dve osnovni barvi; iz teh dobijo različne odtenke in tako se vrstijo barve od rumene do rožnatih tonov. Obe osnovni barvi dobijo iz korenin nekih rastlin, ki rastejo v njihovem kraju. Vlakna palme pandang kuhajo toliko časa v barvi, da dobijo zaželeni odtenek, potem jih sušijo.

Pletenje torbe za nabiranje dilli torbe

Torbe za nabiranje, ki jih pletejo ženske v Arnhemu danes, kažejo enako tehniko in enake vzorce, kakor so jih žene staroselcev oblikovale stoletja. Prav tako jih tudi tradicionalno uporabljajo na lovu, pri nabiranju hrane, pri nekaterih vsakdanjih opravilih, pri nabiranju jagod, medu in gozdnih sadežev. Posode nosijo okrog vratu. Torbe – dilli so gosto pletene z vlakni pandang v naravni barvi, ali pa so niti votka obarvane v različnih naravnih barvah. Nekatere torbe so poslikane s preprostimi ali kompleksnimi motivi v okra barvi. Razen gostega pletenja, kakor ga kažejo torbe – dilli, delajo vzorce tudi z votkom. Osnovne niti so pogosto izpuščene zato, da bi dosegli učinek drobnih čipk. Ta mesta ostanejo večinoma nepobarvana, čeprav uporabljajo rožnate, vijoličaste ali rumene trakove za krašenje. Na vseh torbah so držaji ročno pleteni.

Pletene rogoznice in oblačila iz vlaken pandang

Te lepe rogoznice so pletene v istem stilu kakor torbe dilli. Okrogle oblike so prilagojene sodobnim potrebam. Po ohranjenem izročilu so bile velike pletene torbe koničaste ali pa so imele obliko ogrinjala ali oblačila, če so jih uporabljali v obredne namene.

Rogoznice so pletene zelo močno in gosto in sicer tako, da votek oblikuje vzorec; če pa jih delajo svobodneje, da izpuščajo zanke, potem ostajajo dolge niti, te pa oblikujejo čipkast vzorec.

**Torbe iz
vlakn pandang,
pletene s
tehniko ovijanja**

Ti izdelki so narejeni iz razcepljenih listov pandanga in so pogosto pobarvani v svetlih barvah, npr. v vijoličasti, rožnati, okri, rjavi in v rumeni barvi; vse te barve pripravljajo le iz dveh rastlin.

Tanjše trakove pandanga zvežejo, da dobijo osnovo, potem te ovijajo in šivajo v neprekinjeni spirali; razcepljeni listi pandanga, ki jih je več, pa vežejo tkivo. Da dosežejo enakomerno pletenje posod, dopolnjujejo osnovo z novimi trakovi pandanga.

87

TRADICIONALNA ŽENSKA OBLEKA IZ
PANDANGA

Umetnik: Mulka Mura
Skupina: Gunwinngu
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Material: Palmova vlakna – pandang, rastlinske
barve

88

TRADICIONALNA ŽENSKA OBLEKA IZ
PANDANGA

Umetnik: Marama
Skupina: Djinang
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Material: Palmova vlakna pandang, rastlinske
barve

89

BULAPUR – TORBA ZA NABIRANJE IZ VLAKEN
PANDANG

Umetnik: Manalawala
Skupina: Burera
Ozemlje: Kopanga – Maningrida, zahodni Arnhem
Material: Palmova vlakna pandang

90

GUNGOLBIN – TORBA ZA NABIRANJE
GOZDNEGA MEDU

Umetnik: Narbareng
Skupina: Gungwinggu
Ozemlje: Momega-Maningrida, zahodni Arnhem
Material: Palmova vlakna pandang; zelo gosto
pletena, da ne bi iztekel med.

91

TRADICIONALNA TORBA – DILLI

Ozemlje: Otok Elcho, severovzhodni Arnhem
Material: Palmova vlakna pandang, rastlinske
barve.

92

VELIKA TORBA ZA NABIRANJE

Ozemlje: Otok Elcho, severovzhodni Arnhem
Material: Palmova vlakna pandang nebarvana.

93

OKRAŠENA OBREDNA TORBA – DILLI

Ozemlje: Gumaderr-Maningrida, zahodni Arnhem
Material: Palmova vlakna pandang so pobarvana z
zemeljsko okro.

94

BAITJI – TORBA ZA NABIRANJE IZ PALMOVIH
VLAKEN PANDANG

Umetnik: Ruria
Skupina: Djinang
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Material: Palmova vlakna pandang

95

BULUPPUR – TORBA ZA NABIRANJE

Umetnik: Nauwungurr
Skupina: Djinang
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Material: Palmova vlakna pandang

96

BULUPPUR – POOOSLIKANA TORBA ZA
NABIRANJE

Umetnik: Inbar
Skupina: Djinang
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Material: Palmova vlakna pandang so pobarvana z
zemeljsko okro.

97

BAITJI – TORBA ZA NABIRANJE

Umetnik: Ruria
Skupina: Djinang
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Material: Palmova vlakna pandang

98

TRADICIONALNA TORBA ZA NABIRANJE

Ozemlje: Ramanginning, zahodni Arnhem
Material: Palmova vlakna pandang

99

TRADICIONALNA TORBA ZA NABIRANJE

Umetnik: Banyala
Ozemlje: Yirrkala, severovzhodni Arnhem
Material: Palmova vlakna pandang

100

NGABEIYA – TORBA ZA NABIRANJE

Umetnik: Lingangan
Skupina: Nakara
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Material: Palmova vlakna pandang

101

KOŠARA PANDANG

Umetnik: Malangirrk
Skupina: Gunwinggu
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Material: Palmova vlakna pandang, rastlinske barve.

102

KOŠARA PANDANG

Umetnik: Malangirrk
Skupina: Gunwinggu
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Material: Palmova vlakna, rastlinske barve.

103

ROGOZNICA PANDANG

Skupina: Burada
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Material: Palmova vlakna pandang, rastlinske barve.

104

ROGOZNICA PANDANG

Umetnik: Ngalarwaringa
Skupina: Djinang
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Premer: 98 cm
Material: Palmova vlakna, rastlinske barve.

105

ROGOZNICA PANDANG

Umetnik: Yamarra
Ozemlje: Milingimbi, osrednji Arnhem
Premer: 112 cm
Material: Palmova vlakna pandang, rastlinske barve.

106

ROGOZNICA PANDANG

Umetnik: Janggunia
Skupina: Burada
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Premer: 91,5 cm
Material: Palmova vlakna, rastlinske barve.

107

ROGOZNICA PANDANG

Umetnik: Gurubalabala
Skupina: Burada

Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem

Premier: 91,5 cm

Material: Palmova vlakna pandang, rastlinske barve.

108

ROGOZNICA PANDANG

Umetnik: Ida
Ozemlje: Milingimbi, osrednji Arnhem
Premer: 81 cm
Material: Palmova vlakna pandang, rastlinske barve

109

ROGOZNICA PANDANG

Umetnik: Mara Mira
Skupina: Barada
Ozemlje: Milingimbi, osrednji Arnhem
Premer: 84 cm
Material: Palmova vlakna pandang, rastlinske barve

110

ROGOZNICA PANDANG

Umetnik: Lingangan
Skupina: Nakara
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Premer: 66 cm
Material: Palmova vlakna pandang, rastlinske barve

111

ROGOZNICA PANDANG

Umetnik: Nawungurr
Skupina: Djinang
Ozemljije: Maningrida, zahodni Arnhem
Premer: 58,5 cm
Material: Palmova vlakna pandang

112

ROGOZNICA PANDANG

Skupina: Djinang
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Premer: 73,5 cm
Material: Palmova vlakna, rastlinske barve

113

ROGOZNICA PANDANG

Umetnik: Mary Mangarang
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Premer: 97 cm
Material: Palmova vlakna, rastlinske barve

114

ROGOZNICA PANDANG

Skupina: Djinang
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Premer: 61 cm
Material: Palmova vlakna pandang, rastlinske barve

115

ROGOZNICA PANDANG

Umetnik: Djillirr
Ozemlje: Milingimbi, osrednji Arnhem
Premer: 114 cm
Material: Palmova vlakna, rastlinske barve

116

MILITJA – RIBIŠKA MREŽA V OBLIKI METULJA

Umetnik: Bilaguarra
Skupina: Djirrida
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Material: Ročno spredena vrvica iz drevesnih vlaken, uporabljen je tradicionalen način tkanja, ki ga vidimo tudi na torbah za prenašanje

117

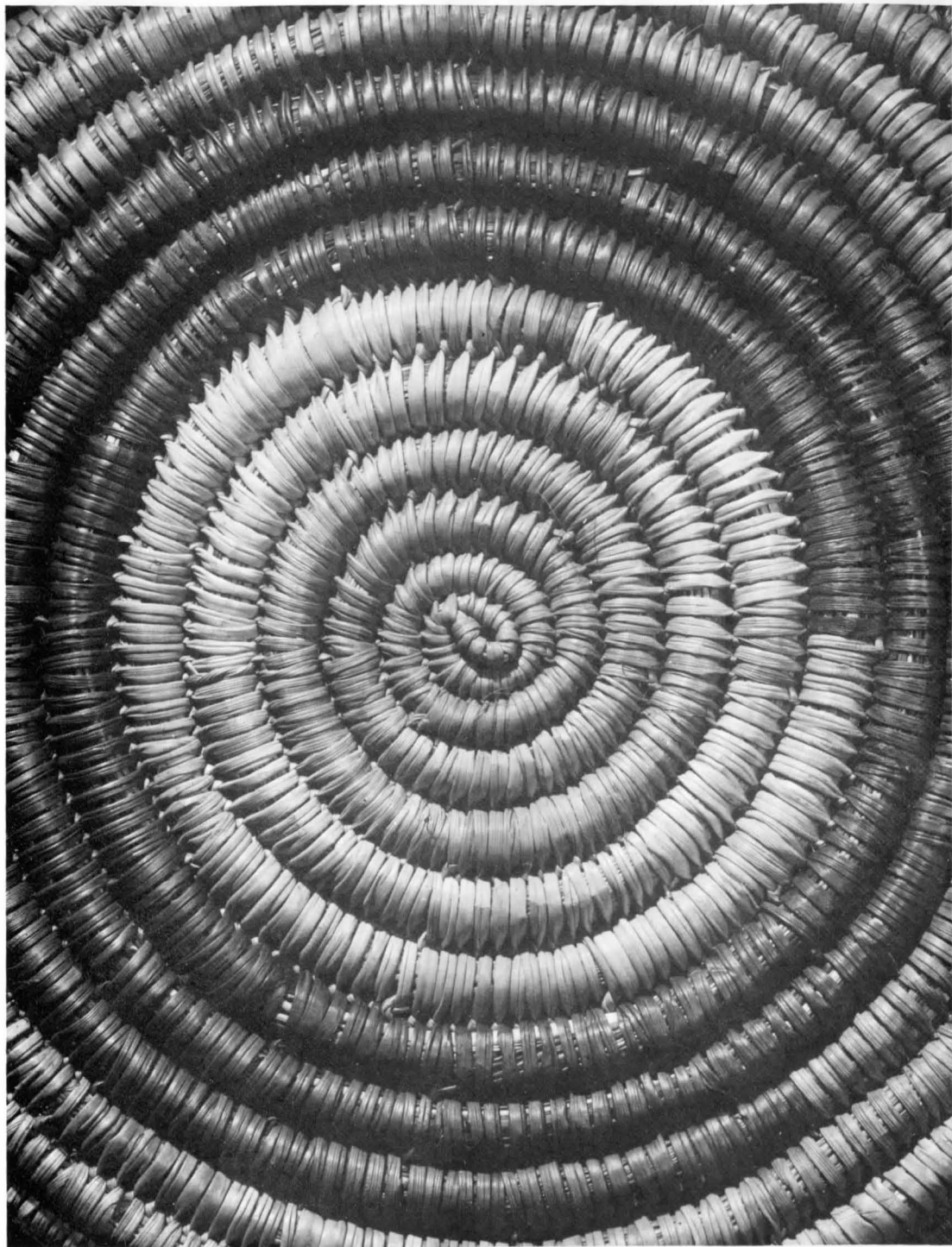
MUNJABUK – ZANKA ZA RIBE

Umetnik: Gulunba
Skupina: Ginwingu
Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Dol.: 173 cm
Material: Trstje, tehnika je enaka kakor pri torbah – dilli

118

RIBIŠKA MREŽA

Ozemlje: Maningrida, zahodni Arnhem
Ribe so poglavitna hrana ljudstva Arnhema. Te ročno pletene mreže razprostrejo počez na ustju reke. Kažejo tudi izredno dobro izkoriščen material iz njihove neposredne okolice, kar je značilno za staroselce.

Berndt, R. M.:
Australian Aboriginal Art,
Ure Smith, Sydney, 1964.

Berndt, R. M. & C. H.:
The World of the First Australians:
An Introduction to the Traditional Life
of the Australian Aborigines,
Ure Smith, Sydney, 1964.

Berndt, R. M. & C. M.:
Man, Land and Myth in North Australia:
The Gunwinggu People,
Ure Smith, Sydney, 1970.

Berndt, R. M. & Phillips, E. S.: (eds.)
The Australian Aboriginal Heritage,
Ure Smith, Sydney, 1973.

Brandl, E. J.:
Australian Aboriginal Paintings
in Western and Central Arnhem Land,
Australian Institute of Aboriginal Studies,
Canberra, 1973.

Edwards, R.:
Australian Aboriginal Culture,
Publication of the Australian
UNESCO Committee for Museums,
Canberra, 1974.

Edwards, R. & Guerin, B.:
Aboriginal Bark Paintings,
Rigby, Adelaide, 1969.

Elkin, A. P. & Berndt, R. M. & C. H.:
Art in Arnhem Land,
Cheshire, Melbourne, 1950.

Groger-Wurm, H. M.:
Australian Aboriginal Bark Paintings
and their Mythological Interpretation.
V. 1, Eastern Arnhem Land,
Australian Institute of Aboriginal Studies
1973 (restricted).

Kupka, K.:
Dawn of Art: Painting & Sculpture
of the Australian Aborigines.
Angus & Robertson, Sydney, 1965.

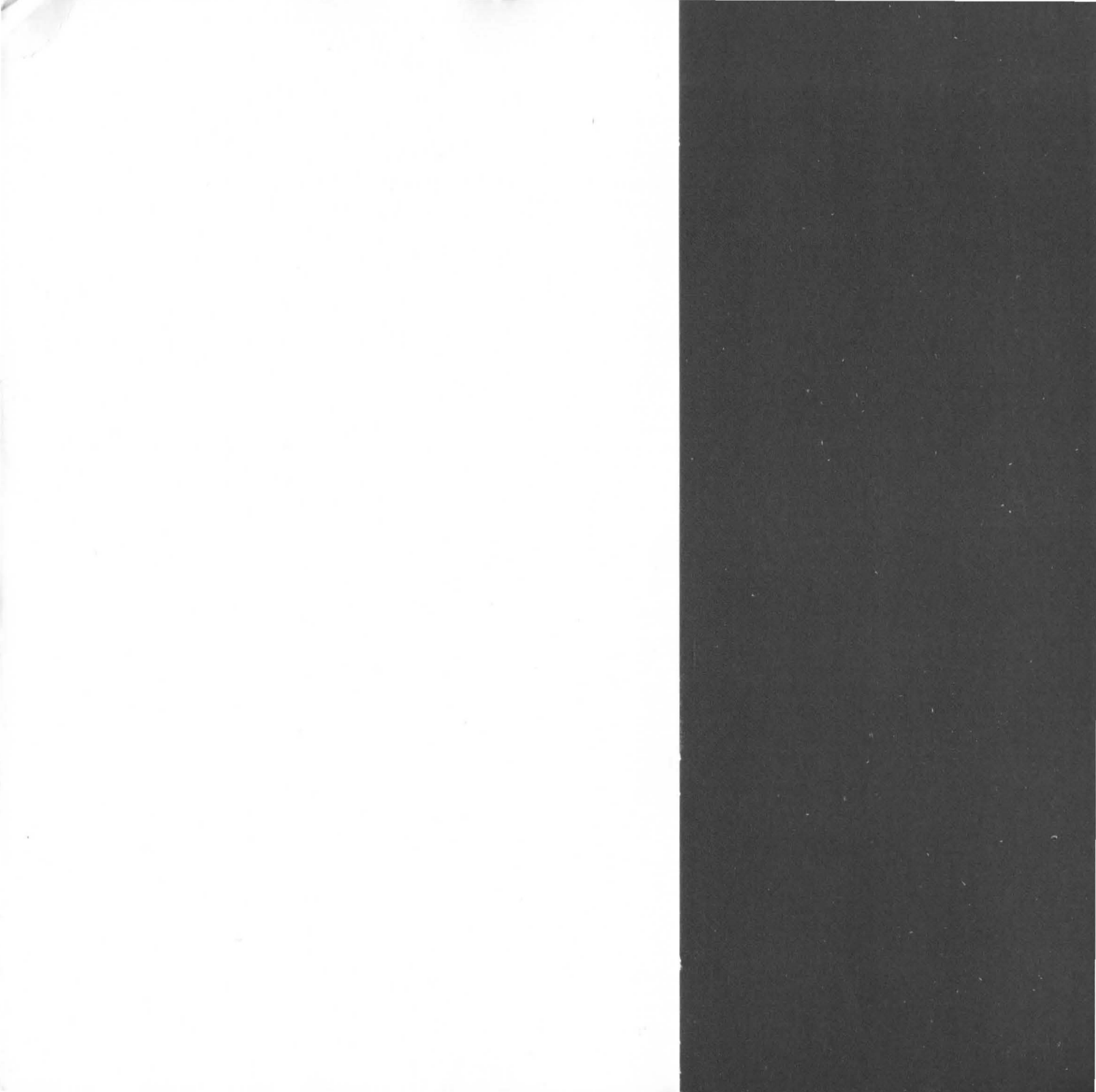
McCarthy, F. D.:
Arnhem Land Baskets,
Australian Museum Magazine V 2. No. 2. 1955.

McCarthy, F. D.:
Australian Aboriginal Decorative Art,
Trustees of the Australian Museum,
Sydney, Sixth Edition, 1962.

Hart, C. W. M. & Pilling, A. R.:
The Tiwi of North Australia,
Holt, Rinehardt and Winston,
N. Y., 1960.
Mountford, C. P.:
The Tiwi: Their Art,
Myth & Ceremony,
Pheonix House, London, 1958.

Tindale, N. B.:
Aboriginal net making,
Manking, V. 4, No. 6, 1951.

SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ

K E.01 A.11.02

SEM

1981

020170104

COBISS •